B.I.T.-I.L.O.
23. I. 62
PERIODIQUES

SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

„SLUŽBENI LIST FNRJ" izlazi po potrebi u srpskom, hrvatskom, slovenskom i makedonskom izdanju. — Oglasi po tarifi. — Žiro račun kod Narodne banke FNRJ za pretplatu i posebna izdanja 101-13/1-116, za oglase 101-13/1-115.

Subota, 30. prosinca 1961.
BEOGRAD
BROJ 52. GOD. XVII

Cijena ovom broju je 120.— din. — Pretplata za godinu 1961. iznosi 7.000.— din. a za inozemstvo 2.000.— din. — Redakcija: Kraljevića Marka ul. br. 6 Poš. pretinac 326 — Telefoni: centrala 25-810 i 25-617 Administracija 25-276. Odjeljenje prodaje 22-619.

752.

UKAZ

O PROGLAŠENJU SAVEZNOG DRUŠTVENOG PLANA ZA 1962. GODINU

Na osnovu člana 71. tačka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Savezni društveni plan za 1962. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 27. prosinca 1961. i na sjednici Vijeća proizvođača od 27. prosinca 1961.

P. R. br 49

Beograd, 29. prosinca 1961.

Predsjednik Republike,
Josip Broz Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Petar Stambolić, v. r.

SAVEZNI DRUŠTVENI PLAN ZA 1962. GODINU

PRVI DIO

OSNOVNE PRETPOSTAVKE DRUŠTVENOG PLANA ZA 1962. GODINU

Glava I

OCJENA PRIVREDNIH KRETANJA U 1961. GODINI

1. Osnovne smjernice ekonomske politike koja je bila utvrđena za 1961. godinu postavljale su krupne zadatke u pogledu razvoja društveno-ekonomskih odnosa i privrednog sistema, kao i zadatke u pogledu razvijanja proizvodnih snaga i materijalne proizvodnje.

U toku 1961. godine proveden je niz značajnih izmjena u sistemu raspodjele dohotka privrednih organizacija, sa svrhom da se dalje razvije samoupravljanje u privredi, pojača racionalnost mjerila za odluke samoupravnih organa i efikasnost u privređivanju. Te promjene su u isto vrijeme imale svrhu da jače istaknu ulogu komuna, kao aktivnih faktora, u privrednoj politici. Sistem rukovođenja i upravljanja privrednim organizacijama u oblasti željezničkog i poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja prilagođen je osnovnim načelima samoupravljanja u ostalim oblastima privrede. Cio sistem samoupravljanja u oblasti prosvjete i zdravstva također je značajno razvijen jačanjem uloge samoupravnih organa i stvaranjem materijalne osnovice za samofinanciranje ovih djelatnosti.

Osim toga, na osnovu utvrđenih principa poduzete su mjere da se preuredi bankarski mehanizam i instrumenti kreditne politike, da se provedu izmjene u deviznom i vanjskotrgovinskom režimu, da bi se ovi važni i osjetljivi instrumenti ekonomske politike što više prilagodili izmijenjenim uvjetima u metodi i sistemu privređivanja. Ne manje važan zadatak bio je provođenje naznačene politike izmjena odnosa u cijenama pojedinih grupa robe radi uspostavljanja jasnijih i racionalnijih ekonomskih kriterija za poslovanje privrednih organizacija.

Istodobno mjere privredne politike bile su usmjerene na osiguravanje uvjeta za ostvarivanje stalnog porasta proizvodnje i održavanje takvih odnosa u raspodjeli kojima bi se postigle planirane proporcije u pogledu porasta investicione djelatnosti, porasta realne potrošnje trudbenika, kao i razvoja opće potrošnje i svih službi koje pridonose unapređivanju društvenog standarda.

Cio taj zamašni program provođen je u toku 1961. godine uz puno angažiranje i aktivno učešće svih organa društvenog samoupravljanja. Na svim spomenutim područjima provedene su naznačene izmjene, a njihovi principi utvrđeni su odgovarajućim zakonskim propisima. Na toj osnovi razvila se široka djelatnost organa radničkog i društvenog samoupravljanja, a također i organa komuna, narodnih republika i federacije, sa svrhom da se postavljeni principi što efikasnije provedu u život.

Veličina i opseg tih promjena koje su značile usavršavanje čitavog mehanizma privređivanja zahtijevali su određeno vrijeme za prilagođavanje privrede novonastalim uvjetima. Proces prilagođavanja, u kome je protekao najveći dio godine, nije bio jednostavan. On je u širokim oblastima privrede nametnuo potrebu novih orijentacija povezanih s promjenama u strukturi proizvodnje i načinu poslovanja. Zbog svega toga novi uvjeti privređivanja nisu mogli privremeno ostati bez odgovarajućeg utjecaja na opseg i dinamiku proizvodnje u 1961. godini.

2. Razvoj privrede u 1961. godini u pogledu proizvodnje, strukturnih promjena, porasta zaposlenosti i produktivnosti rada, kao i podsticanja privrednog razvoja nedovoljno razvijenih područja predstavlja nastavak osnovnih tendencija iz prethodnih godina, samo što su ova kretanja dobila usporeniju dinamiku, zbog specifičnih okolnosti i nužnog prilagođavanja privrede nagomilanim promjenama u privrednom sistemu, kao i mjerama koje su na određenim područjima poduzimane u toku godine. S izvjesnim usporavanjem proizvodnje računalo se i u Planu za 1961. godinu, ali je dinamika proizvodnje usporena više nego što se očekivalo. Stopa rasta društvenog proizvoda, kako se ocjenjuje, iznosit će oko 5,5%, i ona je niža od prosječne stope ostvarene u posljednjem četvorogodišnjem razdoblju, kao i od stope predviđene Društvenim planom privrednog razvoja Jugoslavije od 1961. do 1965. godine.

3. Industrijska proizvodnja, čije je povećanje planirano za 12%, porasla je u prvih 10 mjeseci za 7,6%, tako da se do kraja godine ne može očekivati porast veći od 9%. Najveće odstupanje i najveće usporenje proizvodnje nastupilo je u crnoj metalurgiji i metalnoj i tekstilnoj industriji, dakle u gra-

nama koje predstavljaju veliki dio ukupne industrijske proizvodnje.

Ispitivanje koje je vršeno za cijelu industriju i pojedine njene grane ukazuje da su glavni razlozi takvom kretanju industrijske proizvodnje bili ovi: a) izvjesne strukturne neusklađenosti između proizvodnje i potrošnje, i zastoj u poljoprivrednoj proizvodnji i njene ograničene apsorpcione mogućnosti, što je otežavalo plasman proizvoda u određenim granama i proizvodnim grupacijama (metalopreradivačka industrija, elektroindustrija, kemijska industrija i sl.); b) nedovoljna snabdjevenost privrednih organizacija obrtnim sredstvima i povećani stupanj nelikvidnosti i međusobnog zaduživanja koji su, isto tako, bili jedan od faktora ograničavanja proizvodnje kod izvjesnih grana i grupa poduzeća; c) u pojedinim granama (industrija nemetala, drvna i tekstilna industrija) nije došlo do očekivanog porasta proizvodnje zbog odgađanja puštanja u pogon novih kapaciteta sa čijom se proizvodnjom računalo u 1961. godini; d) veliki dio godine, kao što je već istaknuto, protekao je u prilagođavanju industrije značajnim promjenama koje su izvršene u sistemu raspodjele, na području cijena i u kreditnom i deviznom sistemu.

Zastoj proizvodnje u nekim bazičnim granama, ma koliko važan ako se gleda iz jedne dugoročne perspektive, bio je ipak manje utjecajan od gore navedenih momenata, čiji je učinak na tekuće kretanje industrijske proizvodnje bio primaran.

4. Usporenju napredovanja industrijske proizvodnje pridružilo se i opadanje proizvodnje u poljoprivredi. Ostvareni opseg poljoprivredne proizvodnje manji je za oko 20% od planom predviđenog opsega za 1961. godinu, a manji za oko 6% od proizvodnje u 1960. godini.

Nesumnjivo je utjecaj suše i uopće nepovoljnih vremenskih prilika bio jedan od razloga koji objašnjava ovaj pad poljoprivredne proizvodnje. To, međutim, nije jedini uzrok i objašnjenje. Osim suše, kao značajan momenat mora se uzeti i nepovoljni ekonomski položaj poljoprivrede. Iako su se relativni odnosi cijena popravili u korist poljoprivrede, to poboljšanje nije bilo toliko da bi osiguralo potreban stupanj akumulativnosti i rentabilnog poslovanja u ovoj grani. S tim momentom je u vezi i nedovoljan opseg i tempo proširivanja društveno organizirane proizvodnje, čije je učešće u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji kod nas još uvijek skromno. Uslijed toga primjena mehanizacije, suvremene agrotehnike i drugih mjera za unapređivanje poljoprivrede nalazi se u uskim okvirima krupne proizvodnje i kooperativnih oblika proizvodnje. Usporenje nabavki poljoprivrednih strojeva, gnojiva i sl. od strane poljoprivrednih organizacija, kao i usporenje tempa trošenja investicionih sredstava, pokazuju da sposobnost apsorbiranja nove tehnike i tehnologije u poljoprivredi zaostaje za realnim potrebama i realnim razvojem industrijske proizvodnje namijenjene proširenoj reprodukciji poljoprivrede.

5. I u ostalim privrednim oblastima, čija je dinamika po prirodi stvari uvjetovana kretanjem industrijske i poljoprivredne proizvodnje, ostvarene su niže stope rasta od predviđenih. Realni opseg saobraćaja veći je za oko 5,8%, a stopa rasta građevinske djelatnosti iznosi oko 9% i pored visokog nominalnog povećanja investicija u 1961. godini. Takve stope rasta proizvodnje u osnovnim oblastima privrede imale su za rezultat i slabije povećanje ukupnog društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka.

6. Osim označenog razvoja proizvodnje, nepovoljnu okolnost privrednih kretanja u 1961. godini predstavlja i velika ekspanzija unutrašnje potrošnje. Potrošnja je u svom nominalnom izrazu premašivala opseg realno dane materijalne proizvodnje. Za razliku od prethodnih godina, kad je visoki rast potrošnje išao uporedo sa isto tako velikim povećanjem proizvodnje, u 1961. godini dolazi do većeg raskoraka između proizvodnje i potrošnje, i zbog toga, do većeg odvajanja nominalnih od realnih kretanja.

U pogledu kretanja pojedinih oblika unutrašnje potrošnje uočene su ove tendencije:

1) Investicije u osnovna sredstva porasle su nominalno za oko 20%. Realno povećanje investicija je mnogo manje, zbog nastalog povišenja cijena investicionih dobara i građevinskih usluga, kao i zbog uvedenih carina za uvoznu opremu. Ocjenjuje se da će investicije realno porasti samo za oko 5%, što je znatno ispod dinamike njihovog rasta koju predviđa petogodišnji plan. Pri tome je važno istaći da su neprivredne investicije napredovale brže od privrednih, i da 1961. godine nisu dovoljno ostvarene investicije u one grane industrije koje čine okosnicu u strukturi investicija novog petogodišnjeg razdoblja.

2) I kod osobne potrošnje nastao je, isto tako, osjetljiv raskorak između realnog i nominalnog povećanja osobnih dohodaka. Osobni dohoci u društvenom sektoru nominalno su porasli za oko 21%, a u realnom izrazu za oko 11%. Zatim, u pogledu osobne potrošnje karakteristično je to da su prosječne realne plaće u svim oblastima privrede porasle više nego što se povećala produktivnost rada u njima. Tako su prosječne realne plaće u cijeloj privredi društvenog sektora porasle za oko 5%, a produktivnost rada povećana je za 3,9%. Uporedo s tim, došlo je i do znatnijih pomicanja u odnosima osobnih dohodaka između pojedinih grana i grupa poduzeća, koja su pooštrila postojeće razlike između grana.

3) Povezani sa kretanjem osobnih dohodaka, dinamično su rasli i rashodi budžetskih ustanova, društvenih službi i samostalnih ustanova. Nominalno povećanje budžetskih rashoda iznosit će blizu 19%, rashodi socijalnog osiguranja bit će veći za 24% itd. Treba pri tome konstatirati da je povećanje budžetskih rashoda narodnih odbora i narodnih republika bilo mnogo umjerenije.

7. Navedene neusklađenosti između opsega proizvodnje i intenzivne novčane tražnje činile su kretanja na tržištu nestabilnim, što se manifestiralo i u značajnijem porastu cijena. Porast cijena je dobrim dijelom bio rezultat određenih svijesnih intervencija, kao što su bile promjene deviznog tečaja, korekture cijena u određenim područjima privrede itd. Ali na povećanje cijena i nestabilnost na tržištu utjecali su i robno-novčani neskladi, do kojih je došlo kako na tržištu osobne potrošnje tako i na tržištu proizvodnih sredstava. Opći indeks cijena na veliko pomaknut je za 9,1%; pri tome su cijene proizvođača industrijskih proizvoda porasle za 4,9%, a cijene na veliko poljoprivrednih proizvoda za 14,1%. Istodobno su se troškovi života povećali za 9,0%. Poslije trogodišnjeg razdoblja (razdoblje 1957. do 1960. godine) relativne stabilnosti cijena, za posljednje dvije godine došlo je, dijelom zbog svijesnih intervencija u politici cijena, a dijelom pod učinkom robno-novčanih neusklađenosti, do većih promjena i većeg porasta cijena na tržištu. Za sada je nemoguće preciznije utvrditi kako je to kretanje cijena utjecalo na ekonomiku grana i određenih proizvodnih grupacija, ali je nesumnjivo da je porast cijena ometao kontrolu privrednih tokova i svojim povratnim učinkom još više udaljavao nominalna od realnih kretanja.

8. Smanjena dinamika proizvodnje imala je osobito velik utjecaj na vanjsku trgovinu i stanje platne bilance. Platna bilanca je najviše pogođena padom poljoprivredne proizvodnje, koji ne samo da je prouzrokovao osjetljivo smanjenje izvoza poljoprivrednih proizvoda, nego je ponovo nametnuo potrebu relativno visokog uvoza osnovnih proizvoda za prehranu. Zbog prilagođavanja industrije novim instrumentima vanjskotrgovinskog i deviznog režima došlo je istodobno i do usporavanja izvoza industrijskih proiz-

voda, tako da neznatniji porast ovog izvoza nije bio u stanju da naknadi veliki gubitak u poljoprivrednom izvozu, te će zbog toga ukupni izvoz biti uglavnom jednak prošlogodišnjem. Smanjenje viškova poljoprivrednih proizvoda zaoštrilo je regionalne probleme i poremetilo ravnomjerniji regionalni raspored naše vanjske trgovine. Sve to imalo je za posljedicu zaoštravanje problema deficita u bilanci plaćanja s inozemstvom.

9. Mnoge pojave i teškoće koje su se očitovale u 1961. godini imaju privremeni karakter i rezultat su nužnog prilagođavanja privrede novim uvjetima privređivanja. Međutim, problemi u vezi s padom poljoprivredne proizvodnje, čije se djelovanje rasprostire na mnoga područja privrede i potrošnju stanovništva, imat će neizbježne posljedice i na privredna kretanja u 1962. godini. Zbog toga bit će neophodno potrebno da se ove neželjene posljedice i njihovo djelovanje maksimalno spriječe i ograniče odgovarajućim mjerama ekonomske politike.

Glava II

GLAVNE POSTAVKE EKONOMSKE POLITIKE ZA 1962. GODINU

U postavljanju zadataka ekonomske politike za 1962. godinu moraju se prvenstveno uzimati u obzir problemi i teškoće koje su se očitovale u privrednim kretanjima 1961. godine. Njihovo rješavanje treba da bude na liniji dugoročne politike razvoja, utvrđene Petogodišnjim planom za razdoblje 1961—1965. godine, kao i na liniji ostvarenih rezultata u razvijanju i usavršavanju privrednog sistema. Polazeći od toga, pred ekonomsku politiku postavljaju se ovi osnovni zadaci za 1962. godinu:

1. Najvažniji cilj ekonomske politike bit će ubrzavanje dinamike proizvodnje kao neophodne osnove za ostvarivanje planiranog razvoja privrede u 1962. i idućim godinama, i kao materijalnog preduvjeta za rješavanje teškoća nastalih u 1961. godini. Mogućnost ispunjenja ovog cilja uvjetuje postojanje i djelovanje svih onih faktora koji su i u prethodnim godinama osiguravali znatnu ekspanziju privrede i visoke stope njenog rasta.

2. Brži tempo proizvodnje treba, prije svega, da bude ostvaren u industriji kao vodećoj grani privrede, koja utječe presudno na ukupnu dinamiku proizvodnje. Raspoloživost materijalnih i osobnih činilaca pruža realne uvjete za osjetljivo povećanje industrijske proizvodnje u 1962. godini. Brže povećanje industrijske proizvodnje treba, prema tome, postići uklanjanjem smetnji koje su u 1961. godini privremeno kočile proizvodnju u ovoj grani privrede, što znači, većim i adekvatnijim formiranjem obrtnih sredstava, olakšavanjem uvjeta plasmana, elastičnijim prilagođavanjem strukture proizvodnje potrebama potrošnje i tržišta, a zatim, punijim korištenjem proizvodnih fondova i pravodobnim puštanjem u rad onih kapaciteta koji se već nalaze u fazi konačnog završavanja. Koordinirana akcija u svim tim pravcima neophodna je da bi industrija u idućoj godini nastavila svoju liniju visokog i brzog uspona.

3. Ozbiljni zadaci u oblasti poljoprivrede postavljaju se ekonomskoj politici u toku 1962. godine. Oni se tiču kako općeg položaja ove privredne oblasti tako i posebne situacije koja je nastala zbog suše u 1961. godini. Ublažavanje posljedica suše iziskivat će odlučnije mjere, prije svega, u pravcu očuvanja stočnog fonda organiziranim otkupom stoke, prikupljanjem i domaćom proizvodnjom stočne hrane, kao i njenom nabavkom u inozemstvu. Povećanje poljoprivredne proizvodnje, nakon njenog dvogodišnjeg niskog opsega, dobiva osobiti značaj u idućoj godini. Ono treba da bude podstaknuto politikom cijena, regresa i premija, kao i drugim ekonomsko-političkim mjerama koje trajnije rješavaju ekonomski položaj poljoprivrede i poljoprivrednih organizacija, stimulirajući ih na proširivanje produktivnosti površina i jačanje zemljišne baze društveno organizirane proizvodnje, odnosno na intenzivniju primjenu mehanizacije i upotrebu umjetnih gnojiva i drugih sredstava za proizvodnju, kojima je industrija u stanju snabdijevati poljoprivredu u sve većoj mjeri. Uporedo s tim, povećat će se opseg ulaganja u proizvodnju važnijih poljoprivrednih proizvoda, kao i u ostvarenje takvih specifičnih programa koji će osigurati bržu i intenzivniju proizvodnju za snabdijevanje tržišta. Za te svrhe, a osobito za nove zemljišne komplekse poljoprivrednih organizacija, bit će u većoj mjeri nego dosada angažirana sredstva Općeg investicionog fonda. Sve te mjere treba poduzeti radi stvaranja takvih ekonomskih uvjeta u ovoj privrednoj oblasti koji će osigurati porast proizvodnje ne samo u 1962. nego i u idućim godinama.

4. Maksimalno povećanje proizvodnje treba ostvariti i u ostalim oblastima privrede, uključujući u ovo sve oblike djelatnosti gdje se može proizvodno aktivirati postojeća neiskorištena radna snaga, da bi se postigao što viši nivo društvenog proizvoda, zadovoljila potreba razvoja osobnog standarda i u najvećoj mogućoj mjeri nadoknadilo ono što je izgubljeno usporenjem dinamike proizvodnje u 1961. godini.

5. Uporedo s ubrzavanjem proizvodnje, a u svrhu stabilnijih privrednih kretanja i otklanjanja skoka cijena, bit će neophodno potrebno da se ukupna potrošnja kreće u skladu sa realno raspoloživim sredstvima za domaću potrošnju. Pri tome treba imati u vidu da će ova sredstva rasti razmjerno sporije nego društveni proizvod, zbog potrebe da se pojačaju unutrašnji napori za smanjivanje deficita u platnoj bilanci. Radi toga treba osigurati kroz politiku svih organa da povećavanje pojedinih oblika potrošnje bude što potpunije održavano u okvirima što ih predviđa ovaj plan. Situacija u 1962. godini zahtijeva, osim toga, da se osobita pažnja obrati štedljivoj upotrebi sredstava i stvaranju nužnih rezervi u privredi. Ostvarivanje robno-novčane ravnoteže i stabilnost tržišta i cijena u najužoj su vezi s ostvarivanjem postavljenih zadataka u oblasti proizvodnje i s racionalnim i uspješnim funkcioniranjem novog sistema privređivanja. Komunalni i drugi samoupravni organi svojim odlukama, radom i organizacijom tržišta i snabdijevanja također će djelovati u tom pravcu, pošto i od njihove politike i njihovih mjera isto tako ovisi održavanje skladnijih odnosa na tržištu.

6. Realni osobni dohoci u privredi treba da rastu u skladu s porastom produktivnosti rada, tako da uzimajući 1961. i 1962. godinu zajedno, budu uspostavljene nužne proporcije između osobnih dohodaka i produktivnosti rada, a u duhu osnovne linije što ju je petogodišnji plan postavio u toj oblasti. U realizaciji takve politike rasta osobne potrošnje nužno je uklanjati pretjerane razlike u visini prosječnih osobnih dohodaka između pojedinih grana i proizvodnih grupacija, kao i spriječiti veća odstupanja između realnog i nominalnog kretanja osobnih dohodaka. Stabilizacija dostignutog nivoa cijena i troškova života javlja se kao bitna pretpostavka za to.

Prilikom izdvajanja sredstava za osobne dohotke, privredne organizacije vodit će računa da istodobno osiguravaju sredstva neophodna za ulaganja u fondove što služe proširivanju njihove materijalno-proizvodne osnove. Povećavanje osobnih dohodaka one će vršiti u skladu s rezultatima privređivanja ostvarenim na bazi veće produktivnosti rada, veće ekonomičnosti i rentabilnosti poslovanja. Prema tome, porast čistog prihoda koji nastaje zbog kretanja cijena ili izmjene propisa, ne bi, u pravilu, trebao biti upotrijebljen za povećavanje osobnih dohodaka.

7. I opseg investicija u idućoj godini mora se postaviti u granice realnih mogućnosti. Odstupanje od tih granica izaziva poremećaje i ometa izvođenje investicione izgradnje. Zbog toga na ovom značajnom području privredne aktivnosti nameće se potreba da

se umanji preljerani pritisak tražnje, koji vodi porastu cijena i visokom nominalnom porastu investicija.

U pogledu same investicione politike postavljaju se slijedeći najvažniji zahtjevi: a) da se u svim granama i djelatnostima osigura brže završavanje izgradnje prije započetih objekata, čime se efikasno pridonosi porastu proizvodnje i izvoza u 1962. i idućim godinama; b) da se u okviru novih investicija osiguraju veća sredstva i prioritet onoj izgradnji čiji je značaj za skladno i dinamično razvijanje proizvodnje istakao Petogodišnji plan, a naročito ulaganjima koja proširuju proizvodnju osnovnih sirovina i reprodukcionog materijala i povećavaju proizvodnju za izvoz; c) da se, u skladu sa politikom ubrzanog razvoja privredno nerazvijenih područja, a u svrhu provođenja programa izgradnje koji su predviđeni Društvenim planom privrednog razvoja Jugoslavije od 1961. do 1965. godine, povećaju ulaganja iz specijalnog fonda namijenjenog ovim područjima, i nastave investicije u objekte koji se sada izgrađuju u nerazvijenim područjima.

U ostvarivanju navedene investicione politike uloga Općeg investicionog fonda striktnije će se ograničiti na investicije kojima se rješavaju osnovni strukturni problemi u proizvodnji odnosno planirani razvitak privrede, a u skladu s tim — i na investicije kojima se ubrzava razvoj privredno nerazvijenih područja zemlje.

8. Činjenica da u 1961. godini nije došlo do porasta izvoza, da je ovogodišnje stanje u poljoprivrednoj proizvodnji ponovo postavilo problem niskog izvoza poljoprivrednih proizvoda i visokog uvoza hrane, ukazuje na teškoće koje će platna bilanca stvarati u idućoj godini. Otuda rješenja u pogledu platne bilance zahtijevaju odgovarajuće napore kako u oblasti proizvodnje i vanjske trgovine, tako i na području unutrašnje potrošnje.

Najvažniji zadatak koji se u 1962 godini postavlja u vanjskoj trgovini jest maksimalno povećavanje izvoza industrijskih proizvoda. Predviđeni opseg ovog izvoza je uvjet da se u 1962. godini ostvari planirana proizvodnja i planirani uvoz. Industrijska proizvodnja treba stoga da osigura takve viškove za izvoz koji će naknaditi neznatan porast industrijskog izvoza u 1961. godini i popuniti prazninu koja se javlja uslijed smanjenja izvoza poljoprivrednih proizvoda. Politikom ulaganja, racionalizacijom proizvodnje i širenjem asortimana proizvoda za izvoz, kao i boljom organizacijom vanjskotrgovinskog aparata i njegovom čvršćom povezanošću sa proizvodnim jedinicama, treba osigurati nužni opseg izvoza.

U politici uvoza treba težiti najštedljivijoj upotrebi stranih sredstava plaćanja i relativno sporijim porastom uvoza osigurati predviđeni opseg proizvodnje. Regionalni raspored izvoza i uvoza treba prilagođavati zahtjevima koji proizlaze iz platne bilance i strukture naših stranih plaćanja.

9. Radi uspješnog izvršavanja gore postavljenih zadataka nastavit će se u 1962. godini dalje sve življe razvijanje socijalističkih društvenih odnosa usavršavanjem postojećeg sistema raspodjele i jačanjem osnovnih institucija na kojima počiva naš sistem privređivanja. U tom pravcu još više će se proširiti materijalna baza komuna i komunalnih institucija, radi podsticanja njihove što potpunije društveno-ekonomske aktivnosti. U 1962. godini treba da dođe do jačeg izražaja i koordinirajuća uloga narodnih republika i povećanje njihovih sredstava za efikasnije vršenje te uloge. Suglasno tome, zadaci i funkcije federacije bit će na odgovarajući način smanjeni i ograničeni na ona područja gdje je u današnjim uvjetima njena djelatnost nužna i društveno opravdana.

10. Ostvarivanje osnovnih ekonomsko-političkih zadataka u 1962. godini pretpostavlja koordinirano djelovanje svih faktora i svih nosilaca privredne aktivnosti. Privredne organizacije pojačat će napore za postizanje što boljih rezultata u proizvodnji, stvarajući uvjete za dalji neophodni porast produktivnosti i dosljedniju primjenu principa nagrađivanja prema radu. Odgovarajući organi i samoupravna tijela bit će dužni da zajednički razrade za pojedina područja proizvodnje, prometa i tržišta mjere čija će svrha biti podsticanje nesmetanog razvoja proizvodnje i ostvarivanje nužnih proporcija između proizvodnje i potrošnje, kakve utvrđuje Društveni plan za 1962. godinu. Uporedo s tim, tekuća privredna kretanja treba da budu podvrgnuta najsavjesnijoj analizi, koja će ukazivati na sredstva i mjere koje olakšavaju i stimuliraju izvršavanje gore postavljenih zadataka.

D R U G I D I O

SMJERNICE ZA RAZVITAK PRIVREDE U 1962. GODINI

Glava III

DRUŠTVENI BRUTO PROIZVOD, DRUŠTVENI PROIZVOD I NACIONALNI DOHODAK

I. Proizvodnja

1. Polazeći od opsega raspoloživih proizvodnih fondova, raspoloživosti radne snage i mogućeg porasta produktivnosti rada, i računajući sa planiranim opsegom uvoza, predviđa se da će u 1962. godini biti ostvaren slijedeći realni porast društvenog bruto proizvoda, društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka (u milijardama dinara po stalnim cijenama iz 1959. godine)[1]):

	1960.	1961.	1962.	Indeksi rasta 1961. 1960.	1962. 1961.	1962. 1960.
Društveni bruto proizvod	5.849	6.278	7.116	107,3	113,3	121,7
Društveni proizvod	2.757	2.909	3.370	105,5	115,8	122,2
Nacionalni dohodak	2.559	2.683	3.118	104,9	116,2	121,8

Nacionalni dohodak na jednog stanovnika, uz godišnji porast stanovništva od 1,1%, treba da poraste u 1962. godini za oko 15% u odnosu na 1961. godinu.

2. Po pojedinim privrednim oblastima predviđa se slijedeća dinamika rasta društvenog bruto proizvoda (u milijardama dinara po stalnim cijenama iz 1959. godine):

	1960.	1961.	1962.	Indeksi rasta 1961. 1960.	1962. 1961.	1962. 1960.
Ukupna privreda	5.849	6.278	7.116	107,3	113,3	121,7
Industrija	2.952	3.235	3.643	109,6	112,6	123,4
Poljoprivreda	996	934	1.146	93,7	122,7	115,0
Šumarstvo	75	84	96	111,6	114,2	127,5
Građevinarstvo	439	477	527	108,6	110,4	120,1
Saobraćaj	381	449	489	117,8	109,1	128,5
Trgovina i ugostiteljstvo	488	534	595	109,4	111,3	121,8
Zanatstvo	393	428	468	108,7	109,4	118,9
Ostale privredne djelatnosti	125	137	152	109,9	111,5	122,5

[1]) Svi podaci koji se navode u tekstu ovog plana, a odnose se na 1961. godinu, predstavljaju prethodnu procjenu.

Opću strukturu materijalne proizvodnje, kakva proizlazi iz strukture raspoloživih proizvodnih kapaciteta, i koja treba da zadovolji odgovarajuće oblike unutrašnje potrošnje, pokazuje pregled kretanja osnovnih proizvodnih grupacija u indeksnim brojevima:

	1961. 1960.	1962. 1961.	1962. 1960.
Sredstva za reprodukciju	106,1	115,1	122,1
Sredstva za investicije	108,1	112,1	121,2
Sredstva za osobnu i opću potrošnju	107,7	117,2	126,2

2. Predviđeni porast proizvodnje treba da bude ostvaren uz povećanje radne snage u privredi društvenog sektora za 169.000 osoba, tj. za 6,2%, prema dostignutom opsegu zaposlenosti u 1961. godini, i uz porast produktivnosti rada od 6,7%. Ocjenjuje se da će u 1962. godini kretanje zaposlenosti i produktivnosti rada u privrednim oblastima društvenog sektora biti slijedeće:

	Indeksi društvenog proizvoda	Indeksi zaposlenosti	Indeksi produktivnosti
	(1961. = 100)		
Ukupna privreda	113,3	106,2	106,7
Industrija	113,0	105,4	107,2
Poljoprivreda	135,6	107,6	126,0
Šumarstvo	114,2	111,4	102,5
Građevinarstvo	112,4	103,6	108,5
Saobraćaj	111,3	103,6	107,4
Trgovina i ugostiteljstvo	111,1	107,2	103,6
Zanatstvo	114,2	109,9	103,9

Planirani nivo produktivnosti rada bitan je preduvjet za ostvarivanje veće dinamike proizvodnje i ostalih zadataka ovog plana. Privredne organizacije treba stoga sistematski da poduzimaju mjere za potpunije korištenje proizvodnih kapaciteta, snižavanje troškova proizvodnje, poboljšavanje kvalifikacione strukture radne snage i vršenje onih ulaganja koja omogućavaju stalnu racionalizaciju procesa proizvodnje. U svom privređivanju one treba punu pažnju da poklone uspostavljanju što prevlinijih odnosa između porasta proizvodnje, zaposlenosti i produktivnosti, da bi postigli povećanu proizvodnju sa što manje radne snage.

II. Raspodjela

1. Uzimajući u obzir porast domaće proizvodnje i ocijenjeni opseg izvoza i uvoza, ukupno raspoloživa sredstva u društvenom sektoru privrede, računata po tekućim cijenama, treba da se povećaju od 3.087 milijardi dinara u 1961. godini na 3.424 milijarde dinara u 1962. godini, ili za 10,9%.[1])

Društveni plan za 1962. godinu utvrđuje slijedeću raspodjelu ovih sredstava na pojedine kategorije unutrašnje potrošnje (iznosi u milijardama dinara po prosječnim tekućim cijenama):

	1960.	1961.	1962.	Indeksi rasta 1961. 1960.	1962. 1961.	1962. 1960.
Ukupno raspoloživa sredstva društvene privrede	2.585,3	3.087,5	3.423,8	119,4	110,9	132,4
od toga:						
1. Ukupne investicije	1.129,5	1.317,0	1.433,9	116,6	108,8	126,9
u osnovne fondove	879,5	1.057,0	1.163,6	120,2	110,0	132,2
u obrtne fondove	250,0	260,0	270,0	104,0	103,8	108,0
1.1 Privredne investicije	891,5	1.030,0	1.117,0	115,5	108,4	125,3
u osnovne fondove	641,5	770,0	847,0	120,0	110,7	132,5
u obrtne fondove	250,0	260,0	270,0	104,0	103,8	108,0
1.2 Neprivredne investicije	238,0	287,0	316,0	120,6	110,1	132,8
u društveni standard	204,1	250,0	281,0	122,5	112,4	137,7
ostale neprivredne investicije	33,9	37,0	35,0	109,1	94,6	103,2
2. Regresi i dotacije	75,8	93,1	99,0	122,4	105,9	130,6
3. Tekući materijalni rashodi opće potrošnje	335,8	419,7	452,7	125,0	107,9	134,8
4. Osobna potrošnja	1.015,7	1.225,0	1.360,5	120,6	111,0	133,9
5. Privredne rezerve federacije	—	—	60,0	—	—	—
6. Kalkulativne greške i propusti	28,5	32,7	18,6	—	—	—

2. Osnovnom raspodjelom društvenog proizvoda i raspoloživih sredstava treba da budu ostvareni slijedeći ekonomsko-politički ciljevi u 1962. godini:

1) smanjivanje deficita u platnoj bilanci, zbog manjeg opsega dodatnih stranih sredstava, usljed čega se raspoloživi fondovi za unutrašnju potrošnju povećavaju sporijim tempom nego društveni proizvod;

2) uporedo sa povećanjem raspoloživih sredstava treba da raste osobna potrošnja u društvenom sektoru, a investicije za razvoj službi društvenog standarda povećavat će se po stopi intenzivnijoj nego što je stopa uvećanja ovih sredstava;

3) ostale kategorije osnovne raspodjele, uključujući privredne investicije, treba da se povećavaju sporije nego što rastu raspoloživa sredstva;

4) iz ukupne mase novostvorenog proizvoda formirat će se privredne rezerve federacije u iznosu od 60 milijardi dinara; ova sredstva služit će za povećanje materijalnih rezervi, kao i za nužne ekonomske intervencije radi potpunijeg ostvarivanja zadataka ovog plana.

3. Kretanje raspoloživih sredstava i osobne potrošnje u 1962. godini, korigirano nivoom troškova života krajem 1961. godine, koji je za oko 4%—5% veći od njihovog prosječnog nivoa za 1961. godinu, treba da bude slijedeće (u milijardama dinara):

	1960.	1961.	1962.	Indeksi rasta 1961. 1960.	1962. 1961.	1962. 1960.
Raspoloživa sredstva	2.585,3	3.087,5	3.472,0	119,4	112,5	134,3
Osobna potrošnja	1.015,7	1.225,0	1.408,8	120,6	115,0	138,7

4. Od posebnog je značaja da se u 1962. godini porast pojedinih oblika potrošnje i potrošnje u cjelini, zadrži u okvirima raspodjele predviđene u tački 1. odnosno tački 3. ovog odjeljka. Provođenjem u život ovog plana i tekućim mjerama ekonomske politike treba aktivno utjecati da se očuvaju nužne proporcije u osnovnoj raspodjeli.

5. S obzirom na to da je, u našim društvenim odnosima i danim uvjetima privređivanja, stvaranje i raspodjela društvenog proizvoda rezultat djelovanja različitih nosilaca privredne aktivnosti: privrednih organizacija, komuna, narodnih republika i drugih samoupravnih tijela, i da je njihovo adekvatno sudjelovanje u osnovnoj raspodjeli uvjet i pretpostavka za najpuniji razvoj proizvodnih snaga, ovaj plan predviđa slijedeće učešće osnovnih nosilaca društveno-ekonomske aktivnosti u raspodjeli društvenog proizvoda i ukupno raspoloživih sredstava (iznosi u milijardama dinara):

---

[1]) Kao tekuće cijene za 1962. godinu uzete su ovdje i u daljem tekstu prosječno ostvarene cijene u 1961. godini, ukoliko to nije drukčije rečeno.

	1960.	Struktura	1961.	Struktura	1962.	Struktura
I. Društveni proizvod	2.202,3	100,0	2.670,8	100,0	3.051,0	100,0
u tome učešće:						
1) federacije	617,9	28,0	645,5	24,2	738,4	24,2
2) narodnih republika i narodnih odbora	371,5	16,5	303,9	11,3	379,0	12,4
3) ostalih organa i samoupravnih ustanova	270,0	12,3	360,9	13,5	404,0	13,3
4) privrednih organizacija	1.082,9	49,2	1.362,5	51,0	1.529,6	50,1
II. Ukupno raspoloživa sredstva	2.717,4	100,0	3.378,5	100,0	3.707,2	100,0
u tome učešće:						
1) federacije	868,7	32,0	1.041,4	30,8	1.072,9	29,0
2) narodnih republika i narodnih odbora	508,5	18,7	612,0	18,1	722,7	19,5
3) ostalih organa i samoupravnih ustanova	304,5	11,2	401,7	11,9	446,0	12,2
4) privrednih organizacija	1 035,7	38,1	1.323,4	39,2	1.464,6	39,5

Činjenica da 76% od društvenog proizvoda, odnosno 71% od raspoloživih sredstava, pripada privrednim organizacijama, narodnim republikama, narodnim odborima i drugim samoupravnim jedinicama, pokazuje da će se u širokim okvirima ostvarivati njihova samoupravna aktivnost i inicijativa. Povećanim učešćem narodnih republika i narodnih odbora u raspodjeli sredstava, a naročito prenošenjem najvećeg dijela bankarskih depozita na komunalne i republičke banke, proširuje se materijalna osnova djelanja ovih samoupravnih organa i znatno pojačava njihova uloga u tekućem financiranju privrede.

Udio federacije u osnovnoj raspodjeli društvenog proizvoda, i pored sužavanja njenih zadataka i funkcija, ostaje uglavnom nepromijenjen uslijed još uvijek velikih obaveza federacije u pogledu pokrivanja razlika u vanjskoj trgovini na bazi uvećanog opsega i izmijenjene strukture izvoza, zbog većih obaveza plaćanja inozemstvu, kao i zbog nužnosti da se osiguraju potrebna sredstva za njene privredne rezerve.

Glava IV

INVESTICIJE

1. Ukupna investiciona ulaganja u 1962. godini (privredne i neprivredne investicije u osnovne i obrtne fondove društvenog sektora) predviđaju se u iznosu od 1.423 milijarde dinara, što predstavlja njihovo povećanje za oko 8,8% u odnosu na 1961. godinu. Visina ulaganja je odmjerena s obzirom na realna sredstva koja će biti raspoloživa za investiranje.

Od ukupnih sredstava predviđenih za društvene investicije uložit će se u fondove osnovnih sredstava oko 1.163 milijarde, a u fondove obrtnih sredstava oko 270 milijardi dinara. Investicije u obrtne fondove utvrđene su na nivou višem nego što su ostvarene u 1961. godini, i usklađene su sa dinamikom rasta proizvodnje i opsegom osnovnih fondova. To znači da će se sadašnja ukupna aktivna obrtna sredstva privrede povećati za oko 14% u toku 1962. godine.

2. Društvena bruto ulaganja u osnovne fondove privrede treba da iznose oko 847 milijardi dinara, a njihova stopa povećanja 10%. Bruto ulaganja u neprivredne djelatnosti predviđaju se u visini od 316 milijardi dinara, pri čemu porast investicija za društveni standard treba da bude brži od porasta privrednih i drugih neprivrednih investicija. Na osnovu toga, ovaj plan računa sa ovakvom strukturom i kretanjem društvenih investicija u osnovne fondove (u milijardama dinara po tekućim cijenama):

	1960.	Struktura	1961.	Struktura	1962.	Struktura	Indeksi rasta 1961. / 1960.	Indeksi rasta 1962. / 1961.
Ukupne investicije u osnovne fondove	879,5	100,0	1.057,0	100,0	1.163,0	100,0	120,2	110,0
Privredne investicije	641,7	73,0	770,0	72,8	847,0	72,8	120,0	110,0
Neprivredne investicije	237,8	27,0	287,0	27,2	316,0	27,4	120,7	110,1
od toga:								
Društveni standard	203,9	23,2	250,0	23,7	281,0	24,4	122,6	112,4

3. Utrošak sredstava za investicije u osnovne fondove, po glavnim nosiocima ovih sredstava, trebao bi približno biti slijedeći u 1962. godini (u milijardama dinara po tekućim cijenama):

	1960.	Struktura	1961.	Struktura	1962.	Struktura	Indeksi rasta 1961. / 1960.	Indeksi rasta 1962. / 1961.
Ukupna sredstva za investicije u osnovne fondove	879,5	100,0	1.057,0	100,0	1.163,0	100,0	120,2	110,0
od toga sredstva:								
1) federacije	325,5	37,0	379,0	35,8	409,0	35,6	116,4	107,9
2) narodnih republika, narodnih odbora i samostalnih ustanova	273,8	31,1	336,0	31,8	370,0	32,1	122,7	110,1
3) privrednih organizacija	280,2	31,9	342,0	32,4	384,0	33,3	122,1	112,3
4) ukupno decentralizirana sredstva	554,0	62,0	678,0	64,2	754,0	65,4	122,4	111,2

Raspoloživa sredstva i očekivani porast proizvodnje omogućit će privrednim organizacijama da u 1962. godini vrše i veća ulaganja u obrtne fondove. S obzirom na masu i predviđeni tempo ulaganja iz decentraliziranih investicionih fondova, nužno je da odgovarajući nosioci ova sredstva usmjeravaju u onim pravcima i za one privredne oblasti i osnovne namjene koje utvrđuje ovaj plan.

4. Ulaganja u osnovne fondove privrede treba da posluže brzom povećavanju proizvodnih kapaciteta u svim privrednim oblastima, a naročito završavanju kapaciteta čija je izgradnja otpočela u prethodnom razdoblju, s tim da rokovi njihovog puštanja u pogon budu što više skraćeni. Istovremeno bit će potrebno da se investicije iz fondova privrednih organizacija i društvenih investicionih fondova usmjeravaju na takvu modernizaciju procesa proizvodnje koja će, izmjenom asortimana i snižavanjem troškova i cijena, omogućiti efikasnije prilagođavanje proizvodnje potrebama domaćeg i stranog tržišta.

Nova ulaganja u industriju treba većim dijelom da budu upravljena na izgradnju energetskih objekata i razvoj i proširivanje domaće sirovinske baze, prvenstveno u crnoj i obojenoj metalurgiji i kemijskoj industriji, koje su najvažnije grane za proizvodnju sirovina i deficitarnog reprodukcionog materijala. U poljoprivredi nove investicije koristit će se prije svega za nabavku mehanizacije, za proširivanje i za opremanje poljoprivrednih dobara i zadružnih organizacija osnovnim sredstvima za proizvodnju određenih proizvoda, a zatim, u granicama mogućnosti i za druge namjene. Poljoprivredne organizacije će u isto vrijeme nastojati da potpunije aktiviraju i koriste postojeća osnovna sredstva. U oblasti šumarstva raspoloživa sredstva nužno je prvenstveno usmjeriti na stvaranje uvjeta za realizaciju većeg opsega sječa u 1962. godini. Sa ulaganjima u građevinarstvo, saobraćaj, trgovinu i ugostiteljstvo nastavit će se započeti proces rekonstrukcije i modernizacije ovih grana, kao i neophodno povećavanje njihovih kapaciteta.

Opća struktura ulaganja treba pri tome da bude tako ostvarena da se njome postižu što skladniji odnosi između investicija neposredno namijenjenih proizvodnji i investicija koje služe naprednijoj organizaciji prometa i njegovom suvremenijem tehničkom

opremanju. Ovom skladnom razvoju materijalne baze proizvodnje i prometa treba najpotpunije da pridonesu sredstva investicionih fondova narodnih odbora i narodnih republika.

U skladu s navedenim pravcima ulaganja predviđa se ovakva struktura investicija po privrednim oblastima (u milijardama dinara po tekućim cijenama):

	1961.	Struktura	1962.	Struktura	1963.	Struktura	Indeksi rasta 1961. 1962. 1962. 1961.	
Industrija i rudarstvo	236,5	44,5	291,0	50,6	442,0	51,7	131,2	113,3
Poljoprivreda	106,6	16,6	107,0	13,9	126,0	14,7	100,4	116,9
Šumarstvo	11,6	1,8	14,0	1,8	15,0	1,8	122,8	107,1
Građevinarstvo	19,1	3,0	24,0	3,1	28,0	3,3	125,7	104,2
Saobraćaj	159,9	23,5	171,0	22,2	175,0	20,9	113,2	102,3
Trgovina i ugostiteljstvo	42,6	6,2	48,0	6,2	50,0	6,0	110,1	104,2
Zanatstvo	11,8	1,8	15,0	2,0	16,0	1,9	129,3	106,7
U k u p n o :	641,7	100,0	770,0	100,0	847,0	100,0	120,0	110,0

5. U pogledu novih investicija, uloga Općeg investicionog fonda u toku 1962. i idućih godina bit će znatno sužena i ograničena samo na financiranje onih investicija koje imaju osnovni značaj za ostvarivanje nužnih strukturnih usklađenosti u proizvodnji, i za povećanje izvoza, a zatim, za financiranje investicija koje podstiču brži razvoj privredno nerazvijenih područja zemlje. Suglasno našem sistemu privređivanja i decentralizacije sredstava, sve druge investicije vršit će se iz decentraliziranih fondova, pošto su stvoreni uvjeti da se najveći dio privrednih oblasti i grana razvija ubuduće na bazi autonomnih fondova i fondova političkoteritorijalnih jedinica, bez sudjelovanja sredstava Općeg investicionog fonda.

U skladu s tim, sredstva Općeg investicionog fonda za investicije u osnovne fondove privrede iznosit će u 1962. godini oko 384 milijarde dinara. Od ovih sredstava za investicije u industriju otpada 230 milijardi, za poljoprivredu 75 milijardi i za saobraćaj 66 milijardi dinara. Potanje odredbe o upotrebi sredstava Općeg investicionog fonda sadrži IV dio ovog plana.

6. U općem investicionom fondu predviđaju se sredstva, u okviru postojećih tranši, za nastavljanje zajamčenih investicija na području NR Makedonije, NR Crne Gore i Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti. Sa sredstvima Općeg investicionog fonda nastavit će se izgradnja nezavršenih objekata i u ostalim nerazvijenim područjima čije se financiranje vrši prema odredbama Društvenog plana za 1960. godinu. Zajamčene investicije i navedene investicije u ostalim nerazvijenim područjima financirat će se pod istim uvjetima kao 1960. i 1961. godine.

Suglasno odredbama Petogodišnjeg plana, predviđaju se za 1962. godinu posebna sredstva, u iznosu od 20 milijardi dinara, kao sredstva Fonda za razvoj nerazvijenih područja. Ova će se sredstva prvenstveno koristiti za izgradnju novih ili rekonstrukciju i proširenje postojećih industrijskih objekata u nerazvijenim područjima. Njihova raspodjela na pojedina nerazvijena područja izvršit će se suglasno relativnim odnosima prema kojima su između njih raspodijeljena ukupna sredstva ovog fonda. Potanje pravce ulaganja odredit će Savezno izvršno vijeće na prijedlog republičkih izvršnih vijeća.

Glava V

OSOBNA POTROŠNJA I DRUŠTVENI STANDARD

1. Osobna potrošnja

1. Opseg osobne potrošnje ukupnog stanovništva u 1962. godini predviđa se da će biti veći za 7,9% odnosno po stanovniku za 6,7%.

2. Tempo povećanja osobnih dohodaka u 1962. godini predviđen je tako da se razvoj osobne potrošnje dovede u neposredniju funkcionalnu zavisnost od porasta proizvodnje i produktivnosti rada, imajući u vidu njihovu dvogodišnju dinamiku kretanja. U vezi s tim, bit će potrebno da se posebnim mjerama istovremeno osiguraju pravilniji odnosi u nivoima osobnih dohodaka između pojedinih privrednih grana i grupa poduzeća.

Povećanje osobnih dohodaka u društvenom sektoru treba, međutim, da iznosi 15%. Ono omogućuje da se pokriju osobni dohoci novozaposlenih radnika i službenika, čiji će broj približno porasti za oko 6%, i da se uz to prosječni osobni dohoci realno povećaju za oko 4% u odnosu na 1961. godinu. Istodobno u porastu osobnih dohodaka od 15% sadržano je povećanje troškova života od oko 4%—5%, za koliko su približno troškovi života krajem 1961. godine veći od prosječnog nivoa ovih troškova za cijelu 1961. godinu.

3. Prihodi socijalnog osiguranja povećat će se u 1962. godini za oko 52 milijarde dinara ili za 14,8%. U zdravstvenom osiguranju omogućit će se dalje poboljšanje uvjeta za ostvarivanje zdravstvene zaštite, a u mirovinskom osiguranju odgovarajuće usklađivanje mirovina. Novim sistemom financiranja socijalnog osiguranja treba da se ostvare uvjeti za stabilnije poslovanje i veću poslovnost socijalnog osiguranja, radi čega treba da se formiraju i odgovarajuće obavezne rezerve.

4. Realno povećanje osobne potrošnje pretpostavlja stabilizaciju cijena i odgovarajuće napore svih faktora u tom pravcu, kako bi se kretanja realnih i nominalnih dohodaka zadržala u okvirima predviđenim ovim planom.

Navedeni porast potrošnje bit će omogućen povećanjem domaće proizvodnje i odgovarajućim uvozom industrijske potrošne robe i osnovnih proizvoda za prehranu, zatim unapređenjem prometa, znatnijim usklađivanjem odnosa između ponude i tražnje, kao i većom brigom narodnih odbora za razvoj trgovine i organiziranije snabdijevanje gradova poljoprivrednim proizvodima.

5. U okviru svojih ovlaštenja Savezno izvršno vijeće poduzimat će, po potrebi, odgovarajuće mjere radi ostvarivanja predviđene politike u oblasti povećanja realne potrošnje stanovništva, a naročito realnih zarada i plaća, osiguravajući stalni uvid u kretanje osobnih dohodaka i troškova života.

2. Društveni standard

1. Ulaganja u osnovne fondove društvenog standarda koja treba da porastu u 1962. godini od 250 na 281 milijardu dinara, tj. za 12,4%, i da na taj način dostignu oko 24% od ukupnih društvenih bruto investicija, osigurat će dalje proširivanje materijalne baze svih službi društvenog standarda.

2. Društvena sredstva za stambenu izgradnju povećat će se za oko 14%, i iznosit će 162 milijarde dinara. Na osnovu toga predviđa se izgradnja oko 85.000 stanova, od čega 54.000 u društvenom sektoru i putem individualno-zadružne stambene izgradnje, uz pomoć zajmova iz društvenih izvora.

Radi izvršenja zadataka postavljenih Petogodišnjim planom potrebno je da komune i ostali zainteresirani faktori, a naročito fondovi za stambenu izgradnju, poduzimaju još odlučnije mjere radi većeg privlačenja dopunskih sredstava za stambenu izgradnju iz drugih društvenih izvora, kao i iz osobnih ušteda građana, a u svrhu njihovog efikasnijeg udruživanja i orijentiranja na jeftinu stambenu izgradnju, odnosno izgradnju takvih stanova koji po svojoj veličini, opremljenosti i cijeni odgovaraju potrebama i mogućnostima radnih ljudi. U tom smislu neophodna je i bolja suradnja između fondova za stambenu izgradnju i poduzeća za proizvodnju građevinskih materijala i izvođenje građevinskih radova. Tim putem treba osigurati razvoj najpodesnijih oblika stambene

izgradnje (uključujući i izgradnju stanova za prodaju) odnosno povećavanje opsega stambene izgradnje, uz zaustavljanje tendencije porasta troškova građenja.

3. U svrhu ostvarenja potrebnih ulaganja za razvoj komunalne privrede nužno je da narodni odbori i dalje omogućavaju povoljne uvjete za formiranje investicionih sredstava u komunalnoj privredi, kao i da se na nivou općina i narodnih republika stvore šire mogućnosti za korištenje društvenih investicionih fondova i bankarskih sredstava za kreditiranje ovih investicija, a naročito kad se radi o krupnijim komunalnim objektima. U skladu s tim ocjenjuje se da će ulaganja u komunalnu privredu iznositi oko 43 milijarde dinara, što bi predstavljalo njihovo povećanje za približno 14%, u odnosu na 1961. godinu.

4. Ukupna ulaganja u školstvo treba da se povećaju u 1962. godini radi daljeg proširenja školskog prostora i izgradnje školskih ustanova. Privredne organizacije i samostalne ustanove svojim sredstvima također će pridonositi bržoj izgradnji škola i drugih školskih institucija za čiji su rad neposredno zainteresirane. Na osnovu toga predviđa se da će se ulaganja u školstvo povećati od oko 30 milijardi u 1961. na 39 milijardi u 1962. godini.

Za proširenje mreže zdravstvenih i socijalnih ustanova i razvoj kulturne djelatnosti ukupna ulaganja ocjenjuju se da će iznositi oko 37 milijardi dinara.

Glava VI

BUDŽETI

1. Potrebe razvoja službi društvenog standarda i ostalih javnih službi, redovno povećanje plaća i invalidskih prinadležnosti, kao i porast izdataka za posebne namjene u privredi, iziskuju dalji porast budžetskih rashoda.

Porast ukupnih budžetskih rashoda iznosit će oko 10,3% u odnosu na procijenjene rashode u 1961. godini. Pri tome se rashodi za materijalne nabavke, investicije i plaće povećavaju za 8,9%, a transferni rashodi, koji sadrže regrese, dotacije i subvencije privredi, otplatu stranih zajmova i dotacije školskim fondovima i samostalnim ustanovama, povećavaju se za 11,6%.

2. Rashodi saveznog budžeta rastu od 580.603 milijuna u 1961. na 634.695 milijuna u 1962. godini odnosno za 9,3%, što pokazuje slijedeći pregled:

	1960.	1961.	1962.	1961. / 1960.	1962. / 1961.	1962. / 1960.
I. Rashodi saveznih organa, ustanova i organizacija	45.730	53.766	58.274	117,6	108,4	127,4
II. Rashodi narodne obrane	207.850	247.703	269.656	119,3	108,9	129,8
III. Sredstva za opće-društvene potrebe	51.053	77.118	85.199	151,0	110,5	166,9
IV. Sredstva za posebne namjene u privredi	129.864	202.021	221.571	155,6	109,7	170,6

Pretežni dio u povećanju rashoda saveznog budžeta čine otplate stranih zajmova i povećanje budžetskih dotacija NR Bosni i Hercegovini, NR Makedoniji i NR Crnoj Gori, kao i Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti.

3. Ukupni rashodi za narodnu obranu (osobni i materijalni rashodi, rashodi za izgradnju saobraćajnica, investicije u vojnu industriju koje se financiraju iz Općeg investicionog fonda) iznosit će oko 273 milijarde, prema 250 milijardi dinara koliko će se utrošiti u 1961. godini. Učešće ukupnih rashoda za narodnu obranu u nacionalnom dohotku 1962. godine iznosit će 7,5% prema 8,1% u 1961. godini.

4. U saveznom budžetu utvrđuju se dotacije narodnim republikama i Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti u ukupnom iznosu od 38.680 milijuna dinara za pokriće budžetskih rashoda, i to:

NR Bosni i Hercegovini	15.607 milijuna
NR Makedoniji	9.960 „
NR Crnoj Gori	6.110 „
Autonomnoj Kosovsko-Metohijskoj Oblasti	7.003 „

Iznosi dotacija iz prethodnog stava ove tačke obuhvaćaju dotacije utvrđene u Zakonu o budžetima i financiranju samostalnih ustanova, kao i njihova povećanja uslijed porasta plaća javnih službenika i cijena materijala i usluga u 1960. i 1961. godini.

5. Predviđa se da će se ukupna raspoloživa sredstva za budžetsku potrošnju narodnih republika i narodnih odbora povećati za oko 10% u odnosu na sredstva raspoloživa u 1961. godini.

Glava VII

PRIVREDNI ODNOSI SA INOZEMSTVOM

1. Najveći značaj za bilancu plaćanja u 1962. godini ima maksimalno povećanje opsega robnog izvoza. Ovo povećanje treba da bude postignuto isključivo izvozom industrijskih proizvoda, pošto će poljoprivredni izvoz biti manji nego 1961. godine, zbog slabije poljoprivredne proizvodnje u toj godini. Porast unutrašnje potrošnje treba, s tim u vezi, da se kreće tako da bude osigurano predviđeno povećanje izvoza i smanjenje deficita u tekućoj razmjeni robe i usluga.

Predviđa se slijedeće povećanje izvoza, uspoređeno sa prethodnom godinom (u milijardama dinara po službenom tečaju):

	1960.	1961.	1962.	Indeksi rasta 1961. / 1960.	Indeksi rasta 1962. / 1961.
Ukupni izvoz robe	169,8	170,0[1])	201,0	100,0	118,2
od toga:					
Izvoz industrijskih proizvoda	126,9	129,3	163,5	101,9	126,5
Izvoz poljoprivrednih proizvoda	39,5	36,4	33,2	92,2	91,2
Izvoz proizvoda šumarstva	3,4	4,3	4,3	126,5	100,0

Da bi se ostvario skok u industrijskom izvozu, bit će potrebno da se industrijska proizvodnja pravodobno prilagodi zahtjevima povećanog izvoza, i to ne samo u pogledu volumena, nego i u pogledu strukture i kvaliteta izvoznih proizvoda. Ovo je utoliko više potrebno što se u 1962. godini mora računati sa određenim promjenama u prevcima kretanja našeg izvoza i što će te promjene naročito iziskivati kvalitetnije proizvode za izvoz.

2. Povećanje industrijskog izvoza očekuje se, prije svega, za proizvode metalne industrije, brodogradnje, obojene metalurgije, drvne, kemijske i tekstilne industrije.

U 1962. godini treba kod novih investicija iz svih izvora voditi računa, još više nego prethodnih godina, o povećanju proizvodnje namijenjene izvozu i o njenoj većoj ekonomičnosti. U svrhu podsticanja ove proizvodnje predviđena su i u Općem investicionom fondu sredstva za poslovne banke u iznosu oko 10 milijardi dinara.

Izvoz industrijskih proizvoda bit će olakšavan odgovarajućim mjerama regulirenja unutrašnje potrošnje. Radi toga platna bilanca predviđa potrebna sredstva za kreditiranje industrijskog izvoza, odnosno izvoza industrijske opreme.

3. Uporedo sa povećanjem izvoza, nužno je u neroblnim pozicijama platne bilance ostvariti veću aktivu, da bi se vlastiti devizni prihodi i ovim putem

[1]) Bez poslova prerade i dorade koji su obuhvaćeni u izvozu za 1961. godinu.

što više povećali. Neroбni prihodi treba da porastu od 54 na blizu 62 milijarde, a neroбni rashodi od 27 na oko 33 milijarde dinara, računato po službenom tečaju. Povećanje aktive u neroбnim transakcijama proisteći će uglavnom iz porasta deviznih prihoda pomorskog, željezničkog i zračnog saobraćaja, kao i deviznih prihoda od inozemnog turizma.

4. Platna bilanca u 1962. godini računa sa usporenim tempom porasta ukupnog uvoza i, prema tome, sa smanjivanjem deficita platne bilance. Uvoz sirovina i reprodukcionog materijala treba da poraste samo za 9,2%. Da bi se uvoz održao u ovim granicama, bit će nužna odgovarajuća selekcija uvoza, kao i veoma racionalna upotreba uvoznih sirovina i uopće veća orijentacija industrijske proizvodnje na korištenje domaćih sirovinskih izvora. Zbog uvoza hrane istovremeno će se smanjiti uvoz dobara drugih kategorija.

5. U toku 1961. godine osjetnije se pogoršala regionalna struktura naše vanjskotrgovinske razmjene. U vezi s tim, nužno je da se ulože posebni napori za poboljšavanje trgovinske bilance sa područjem konvertibilnih valuta, da se na vrijeme iskoriste prije stvorena klirinška potraživanja u raznim zemljama povećanim uvozom iz tih zemalja, i da se uvoz primarnih sirovina vrši neposredno iz zemalja proizvođača ovih sirovina.

Poboljšavanje regionalne strukture vanjske trgovine i predviđeni porast izvoza su osnovni zahtjevi, koji treba što potpunije da budu ostvareni u 1962. godini. Radi postizanja tih ciljeva izvršit će se i odgovarajuća prilagođavanja instrumenata u deviznom i vanjskotrgovinskom režimu.

Glava VIII

TRŽIŠTE I CIJENE

1. Stvaranje stabilnijih odnosa na tržištu stoji u neposrednoj vezi sa izvršenjem zadataka koji se u privrednom razvoju postavljaju ovim planom. Za stabilnost tržišta od naročitog je značaja da se postignu planirani opseg i struktura proizvodnje i uvoza, da se očuva predviđeni nivo svih oblika potrošnje i da osobni dohoci u privredi budu što više usklađeni sa porastom produktivnosti rada.

2. Usklađivanje odnosa na tržištu treba vršiti, prije svega, mjerama ekonomskog karaktera, usklađivanjem proizvodnje i pojedinih oblika potrošnje. Radi toga nadležni organi će stalno pratiti kretanja na tržištu i kad treba — suzbijati odgovarajućim mjerama pojave koje mogu narušavati i ometati ispunjavanje glavnih ekonomskih zadataka u 1962. godini.

U skladu sa politikom stvaranja što stabilnijih odnosa na tržištu, komune i drugi samoupravni organi treba da se uzdržavaju od mjera koje bi mogle, posredno ili neposredno, da prouzrokuju skok cijena, te tako da nepovoljno djeluju na stabilnost uvjeta privređivanja.

3. U pravcu sređivanja tržišta potrebno je djelovati i otklanjanjem nedostataka u organizaciji prometa, koji izazivaju nestabilnost tržišta i neopravdani porast cijena. Općinski i kotarski narodni odbori pokrajnet će stoga punu pažnju poboljšavanju organizacije robnog prometa i tehničkom opremanju i modernizaciji privrednih organizacija koje se bave prometom i snabdijevanjem.

TREĆI DIO

RAZVOJ PRIVREDNIH OBLASTI

Glava IX

INDUSTRIJA

1. Značaj industrije za opću dinamiku privrednog razvoja, a naročito za vanjskotrgovinsku bilancu, nameće potrebu da se ponovo ubrza tempo njenog raščenja i ostvare nužne promjene u strukturi njene proizvodnje. Industrijska proizvodnja treba da u 1962. godini postigne stopu rasta od 13%, pri čemu je od presudne važnosti da ovaj porast bude ostvaren uz razmjerno manje povećanje uvoza reprodukcionog materijala i značajno ubrzavanje izvoza industrijskih proizvoda.

2. Takav zadatak, prije svega, zahtijeva ulaganje napora da se osjetnije poveća proizvodnja u onim granama i proizvodnim grupacijama koje se zasnivaju na domaćoj sirovinskoj bazi i koje sa relativno malim uvoznim zahtjevima značajno učestvuju u izvozu ili zamjenjuju esencijelni uvoz. Prema tome, što veći opseg proizvodnje treba ostvariti u industriji nafte, u crnoj i obojenoj metalurgiji, u drvnoj industriji i uopće u industrijskoj preradi drveta, u bazičnoj kemijskoj industriji i industriji za preradu poljoprivrednih proizvoda. U ovim granama povećanje proizvodnje nužno je ostvarivati aktiviranjem nedovoljno iskorištenih proizvodnih fondova i pojačanom proizvodnjom proizvoda višeg stupnja obrade, zatim ubrzanim završavanjem kapaciteta koji se izgrađuju i racionalnijim i intenzivnijim korištenjem domaćih sirovina.

3. U metaloprerađivačkoj industriji, brodogradnji i elektroindustriji visok opseg proizvodnje valja postići uz štednju uvoznih sirovina i reprodukcionog materijala, ograničavajući onu proizvodnu potrošnju koja se sastoji pretežno u sklapanju uvoznih dijelova i materijala, bez skorog izgleda za osvajanje odgovarajuće domaće proizvodnje. Uporedo s tim, treba proširiti i podsticati specijalizaciju proizvodnje i uže povezivanje poduzeća u sistem proizvodne kooperacije. Osim toga, u navedenim granama posebna pažnja mora biti poklonjena širenju i modernizaciji proizvodnog asortimana i primjeni adekvatnijih tehnoloških postupaka koji vode racionalnijoj organizaciji proizvodnje. Pri takvoj orijentaciji ove grane mogu stvoriti uvjete za povećanje plasmana svojih proizvoda na stranom i domaćem tržištu, racionalnije zaposliti proizvodne kapacitete i postići smanjivanje troškova proizvodnje. Efikasnija i suvremenija proizvodnja u ovim granama ima veliki značaj kako sa gledišta formiranja većih i kvalitetnijih viškova za izvoz, tako i sa gledišta sve složenijih potreba domaće privrede za kapitalnom opremom.

4. S obzirom na zahtjeve unutrašnjeg tržišta, i na povećane zadatke u izvozu, nužno je ostvariti mnogo veću proizvodnju i u onim granama koje počivaju pretežno na korištenju uvoznih sirovina i reprodukcionog materijala, kao što su tekstilna industrija i industrija obuće, gdje su istovremeno stvoreni novi dopunski kapaciteti koji omogućavaju veći skok u proizvodnji.

5. Polazeći od ovih osnovnih orijentacija u proizvodnji, predviđa se slijedeće kretanje proizvodnje po glavnim industrijskim kompleksima, izraženo indeksima rasta fizičkog opsega proizvodnje:

	1961. / 1960.	1962. / 1961.	1962. / 1960.
Energetske grane	111	110	122
Osnovni metali	105	110	115
Proizvodnja opreme i trajnih potrošnih dobara	109	113	122
Kemijska industrija	111	115	128
Industrija prerade poljoprivrednih proizvoda	102	110	113
Industrijska prerada drveta	116	116	135
Industrija građevinskog materijala	114	114	130
Industrije odjeće i obuće	107	116	124
Ostala industrija	121	113	137
Ukupno industrija	109	113	123

Povećanje industrijske proizvodnje treba da bude postignuto uvozom sirovina i reprodukcionog materijala, koji će biti za 9,5% veći nego 1961. godine, što pretpostavlja veliku štednju i selektivniju politiku uvoza. Uporedo s tim, industrijski izvoz treba da poraste za oko 26%, u čemu izvoz industrijske opreme za 40%, izvoz proizvoda kemijske industrije za 30%, proizvoda industrije za preradu drveta za 35% i tekstilne industrije i industrije kože i gume za 38%.

6. U okviru navedenog porasta industrijske proizvodnje ocjenjuje se da će biti ostvarena ova proizvodnja u pojedinim granama i važnijim grupama industrijskih proizvoda:

	Jedinica mjere	Proizvedeno 1960.	Proizvedeno 1961.	Plan 1962.
Elektroprivreda				
Indeksi rasta		110	112	114
Elektroenergija	hilj. GWh	8,9	10,0	11,4
Proizvodnja i prerada ugljena				
Indeksi rasta		106	105	107
Ugljen — ukupno	mil. t	22,7	24,4	26 3
Koks	„	1,1	1,1	1,1
Proizvodnja i prerada nafte				
Indeksi rasta		133	129	114
Sirova nafta	„	0 9	1,4	1,6
Derivati nafte	„	1,3	1,4	1,5
Crna metalurgija				
Indeksi rasta		112	103	106
Sirov čelik	„	1 4	1,5	1,7
Čelični proizvodi	„	1,1	1,1	1,2
Obojena metalurgija				
Indeksi rasta		112	108	113
Blister bakar	hilj. t	35 7	33,0	55,0
Aluminij u bloku	„	25,1	26,0	28,6
Rafinirano olovo	„	89,1	88,0	92,0
Valjani proizvodi obojene metalurgije	„	70,9	71,0	86,6
Nemetali				
Indeksi rasta		115	113	110
Cement	mil. t	2,4	2,5	2,7
Vatrostalni materijal	hilj. t	253,6	263,0	335,0
Metaloprerađivačka industrija				
Indeksi rasta		122	107	113
Strojevi i uređaji	„	92 6	89 0	103,0
Kamioni i autobusi	hilj. kom.	5,5	6,3	7,0
Automobili	„	10,5	14,0	20,0
Motocikli	„	41,4	40,0	50,0
Traktori	„	7,3	5,0	7,0
Brodogradnja				
Indeksi rasta		106	107	107
Pomorski brodovi	hilj. BRT[1])	200 9	220,0	235,0
Riječni brodovi	hilj. t nos.	46,0	46,0	50,0
Elektroindustrija				
Indeksi rasta		124	114	115
Rotacioni strojevi	hilj. t	8,2	8,2	9,7
Kablovi i vodiči	„	56,5	62,0	68,0
Radio-prijemnici	hilj. kom.	239,0	250 0	260,0
Televizori	„	13,8	50,0	100,0
Kemijska industrija				
Indeksi rasta		113	111	115
Sumporna kiselina	hilj. t	130	210	415
Superfosfat	„	248	350	850
Dušično gnojivo	„	40	45	250
Viskozna vlakna	„	21	20	20
Građevinski materijal				
Indeksi rasta		115	115	119
Materijal za zidanje	milijardi kom NF[2])	1,2	1,3	1,5
Drvna industrija				
Indeksi rasta		115	114	117
Rezana građa četinara	mil. m³	1.4	1 5	1 8
Rezana građa lišćara	„	0,9	0,9	1,0
Šper i panel ploče	hilj. m³	102	127	155
Lesonit i iverice	hilj. t	37	51	130
Ukupno namještaj	usl. hilj. garn.	336	386	448
Industrija papira				
Indeksi rasta		120	128	114
Celuloza i drvenjača	hilj. t	211	244	270
Roto-papir	„	29	31	34
Ostali papiri	„	114	161	185
Tekstilna industrija				
Indeksi rasta		114	106	118
Pamučno predivo	„	52,7	58,9	75,6
Pamučne i cel-tkanine	mil. m²	269,2	281,1	336,0
Vunene tkanine	„	32,7	30,3	33,0
Svilene tkanine	„	20,0	23,1	26,7
Industrija kože				
Indeksi rasta		121	108	108
Kožna obuća*)	mil. pari	19,5	22,0	23,5
Industrija gume				
Indeksi rasta		126	114	114
Gume za vozila	hilj. t	9,0	13,1	16,5
Gumena obuća	mil. pari	14,9	14,8	16,0
Prehrambena industrija				
Indeksi rasta		118	107	113
Šećer	hilj. t	265,7	265,0	350,0
Biljne, jestive i tehničke masnoće	„	72,1	80,5	88,0
Prerađevine od voća i povrća	„	57,0	62,0	69,0
Konzerve mesa	„	32,7	34,0	37 0
Stočna hrana	„	100,4	120,0	150,0
Grafička industrija				
Indeksi rasta		116	121	113
Industrija duhana				
Indeksi rasta		99	77	86
Fermentirani duhan	„	34,8	20,5	13,5
Cigarete	milijardi kom.	20,5	23,0	24,0

[1]) Nivo radova.
[2]) Normalni format.

7. U razvoj industrijske proizvodnje odnosno u povećanje osnovnih fondova industrije uložit će se tokom 1962. godine oko 443 milijarde dinara. Ova ulaganja prvenstveno će se iskoristiti za dovršavanje objekata koji se već grade, ubrzavajući investicije u osnovne proizvodne kapacitete, a usporavajući one investicije koje nisu najneposrednije vezane za puštanje novih postrojenja u proizvodnju.

Nova ulaganja koja će se vršiti iz sredstava Općeg investicionog fonda služit će najvećim dijelom za izgradnju elektroprivrednih objekata i razvoj kapaciteta u crnoj metalurgiji i kemijskoj industriji, radi ublažavanja deficita u proizvodima ovih grana i strukturnih teškoća koje se uslijed toga javljaju na području platne bilance.

Sa gledišta njihove efikasne upotrebe i ispunjenja proizvodnih ciljeva u 1962. godini, sredstva za investicije privrednih organizacija treba da budu iskorištena za modernizaciju tehnoloških procesa, otklanjanje takozvanih uskih grla u proizvodnji i za racionalizacije koje će pridonositi uštedi sirovina i reprodukcionog materijala.

Glava X

POLJOPRIVREDA

1. Poljoprivredna proizvodnja u 1962. godini treba da se poveća za 23% prema niskoj proizvodnji u 1961. godini. U društvenim gospodarstvima, međutim, očekuje se da će porast proizvodnje iznositi oko 30% u odnosu na nivo dostignut u prethodnoj godini. Opseg ukupne poljoprivredne proizvodnje bio bi na taj način za 5% veći od ostvarene proizvodnje u veoma rodnoj 1959. godini. Pri tome najveći porast proizvod-

*) Sa zanatstvom.

nje imao bi da se postigne u ratarstvu, gdje je zbog suše proizvodnja u 1961. godini bila naročito niska.

U 1962. godini računa se sa ovakvim povećanjem proizvodnje važnijih poljoprivrednih proizvoda (u hiljadama tona):

	Ukupna poljoprivreda			Od toga društvena gospodarstva		
	1960.	1961.	1962.	1960.	1961.	1962.
Pšenica i raž	3.800	3.360	4.000	677	760	1.000
Kukuruz	6.160	4.200	7.000	883	725	1.250
Šećerna repa	2.290	1.930	3.000	993	940	1.500
Suncokret	98	116	140	23,4	36	45
Meso	635	670	650	75	100	120
Mlijeko	2.434	2.415	2.600	281	370	400
Jaja (u mil. kom.)	1.533	1.550	1.600	21,5	35	50

2. Udio društvenih gospodarstava u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji treba da poraste od 13% u 1960. godini, na oko 16% u 1962. godini. U otkupu tržišnih viškova, koji se vrši preko trgovinskih organizacija, udio viškova društvenih gospodarstava bit će još veći i iznosit će 45%, prema 34% u 1960. godini.

3. Radi ostvarivanja predviđenog porasta poljoprivredne proizvodnje neophodno je da poljoprivredne i zadružne organizacije povećaju svoje sjetvene površine i površine u kooperaciji, kao i da povećaju opseg proizvodnih usluga koje će svojim sredstvima za proizvodnju pružati individualnim proizvođačima, u svrhu postizanja većih prinosa na njihovim površinama. Ovaj plan računa s tim da će mjere ekonomske politike i stimulativna raspodjela dohotka podstaći poljoprivredne organizacije da, uporedo sa proširivanjem obradivih površina, brže i potpunije aktiviraju značajne rezerve koje se sastoje u nepotpuno iskorištenoj mehanizaciji, nedovoljnoj eksploataciji zemljišta u postojećim melioracionim sistemima, i u slabom korištenju objekata za smještaj stoke, zasada i sl. Navedeni momenti treba da pruže uvjete da se, u odnosu na prethodnu godinu osjetnije povećaju površine na kojima će se upotrijebiti kvalitetno sjeme, umjetna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, i primijeniti suvremeniji tehnološki postupci.

4. Osnovicu za povećanje ratarske proizvodnje u 1962. godini činit će povoljnije materijalne pretpostavke i uvjeti nego što su bili u prethodne dvije godine. Poljoprivredne organizacije ulaze u 1962. godinu sa 35.000 traktora i 6.500 kombajna. Računa se da će njima tokom 1962. godine stajati na raspolaganju oko 6.000 novih traktora i oko 1.400 kombajna. Potrošnja umjetnih gnojiva u isto vrijeme treba da se poveća na oko 1,600.000 tona, prema potrošnji od 1,100.000 tona u 1961. godini. Poljoprivreda će moći koristiti i veće količine kvalitetnog i selekcioniranog sjemena, sredstava za zaštitu bilja i drugih sredstava za intenzifikaciju proizvodnje.

5. U svrhu očuvanja stočnog fonda, koji je ugrožen oskudicom stočne hrane, poljoprivredne organizacije učinit će potrebne napore za prikupljanje raspoloživih količina ove hrane i za racionalno korištenje industrijskih koncentrata iz domaće industrijske proizvodnje. Domaći izvori stočne hrane dopunit će se i odgovarajućim uvozom stočne hrane, koji čini jednu od najvažnijih stavki u ukupnom uvozu sredstava za poljoprivredu. Time treba da bude omogućeno da društvena gospodarstva, zajedno sa kooperacijom, i pored manje ukupne proizvodnje mesa, povećaju svoju proizvodnju mesa u 1962. godini. U 1962. godini poduzet će se i druge mjere za brži i stabilniji razvoj stočarstva.

6. Politikom cijena, regresa, posebnih premija, kao i drugim ekonomskim mjerama koje će stimulirati poljoprivrednu proizvodnju, djelovat će se u pravcu trajnijeg rješavanja ekonomskog položaja poljoprivrede i poljoprivrednih organizacija, kao i u pravcu stvaranja uvjeta za veći rentabilitet njihovog poslovanja. Tim putem, između ostalog, treba da bude olakšan i stimuliran proces intenzivnije primjene mehanizacije i drugih agrotehničkih mjera koje osiguravaju veće prinose i brži rast poljoprivredne proizvodnje.

7. Razvoj poljoprivredne proizvodnje u 1962. i idućim godinama bit će podržan i povećanim ulaganjima, koja se predviđaju u visini od 123 milijarde dinara, što je za 16% više od ostvarenih ulaganja u 1961. godini. Od ovog iznosa, iz Općeg investicionog fonda bit će uloženo oko 75 milijardi, prema 62 milijarde dinara u 1961. godini. Veći opseg ulaganja sredstava iz Općeg investicionog fonda potreban je zbog toga što poljoprivredne organizacije, uslijed nižih prinosa, ulaze u 1962. godinu sa nedovoljnim opsegom vlastitih sredstava, te bi se bez takve intervencije Općeg investicionog fonda smanjila neophodna dinamika investiranja u poljoprivredu.

Sredstva Općeg investicionog fonda za nove investicije bit će korištena za nabavku mehanizacije od strane poljoprivrednih i zadružnih organizacija, što treba da omogući efikasniju proizvodnju i širu kooperaciju tih organizacija sa individualnim proizvođačima, za veće investicije u gospodarstvima za proizvodnju određenih proizvoda, kao i za proširivanje površina društvenih gospodarstava i njihovo tehničko opremanje, s tim da se u granicama navedenih pravaca ulaganja posebna pažnja posveti rentabilnosti plasmana sredstava. Da bi poljoprivredne organizacije bile podstaknute na ova ulaganja, smanjit će se njihova participacija u zajmovima iz Općeg investicionog fonda, i to kako za proširenje i uređenje novih zemljišnih kompleksa, tako i za ulaganja koja osiguravaju veću proizvodnju kvalitetnih i naročito traženih proizvoda.

Ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju iz ostalih izvora (investicioni fondovi narodnih republika i narodnih odbora, fondovi poljoprivrednih organizacija, ostali fondovi i budžeti) treba u 1962. godini da iznose oko 48 milijardi dinara, što predstavlja povećanje od 6,6%, prema ocijenjenom opsegu ovih ulaganja u 1961. godini.

Glava XI

OSTALE PRIVREDNE OBLASTI

1. Povećani porast šumskog fonda, do koga je došlo uslijed intenzivnijeg gajenja, njege i zaštite šuma, dopušta da se, u skladu sa većim potrebama, ostvari u šumarstvu opsežnija sječa i proizvodnja nego prijašnjih godina, i da se tako povećaju viškovi rezane građe četinara za izvoz. Ukupna sječa treba da poraste od 19,6 milijuna m³ u 1961. godini na 20,9 milijuna m³ u 1962. godini, ili za 6,4%. U tome se predviđa povećanje sječe lišćarskog drveta za 550 hiljada m³, odnosno za 3,8%, a četinarskog drveta za 700 hiljada m³, ili za 14%.

U društvenom sektoru predviđa se da će ukupna sječa odnosno proizvodnja porasti od 9,4 milijuna m³ na 10,7 milijuna m³, odnosno lišćara — od 5.9 milijuna m³ na 6,7 milijuna m³, a četinara — od 3,4 na 4 milijuna m³. Uporedo sa povećanjem sječa, proširit će se šumskokulturni radovi u svrhu održavanja i jačanja šumskog fonda. Sa povećanim zadacima sječe, opseg investicionih ulaganja trebalo bi da poraste na 15 milijardi dinara, od čega će najveći dio šumske organizacije upotrijebiti za izgradnju komunikacija i svega onoga što će olakšati izvršavanje predviđenog opsega šumske proizvodnje.

U vezi sa povećanom sječom i izvozom četinarskog drveta razmotrit će se ekonomski položaj šumarstva i drvne industrije, pitanje stimulacije šumskoprivrednih organizacija i drugih proizvođača na veću sječu i proizvodnju rezane četinarske građe, kao i način osiguranja sredstava za proširivanje šumskokulturnih radova na jačanju fonda četinara.

2. U oblasti građevinarstva, čiji proizvod treba da poraste za 11%, prema 1961. godini, očekuje se mnogo veća primjena nego dosad racionalnijih i ekonomičnijih materijala, elemenata i konstrukcija, naročito u oblasti visokogradnje, kao i upotreba proizvoda koji mogu na ekonomičnu način zamijeniti meku rezanu građu. Privredne organizacije u građevinarstvu iskoristit će veću proizvodnju građevinskog materijala i nove uvjete privređivanja za stabilizaciju cijena građevinskih usluga i građevinskih radova uopće. Za izvršavanje potrebnog opsega građevinskih radova u 1962. godini predviđaju se u građevinarstvu investiciona ulaganja od 25 milijardi dinara pretežno za nabavku građevinske opreme i mehanizacije.

3. Opseg saobraćajnih usluga, s obzirom na raspoložive kapacitete u saobraćaju i predviđeno povećanje proizvodnje i prometa, treba da poraste za oko 11%, u odnosu na ostvareni nivo ovih usluga u 1961. godini. U tom ukupnom povećanju robni saobraćaj treba da poraste za 12%, putnički za oko 8% i poštansko-telegrafsko-telefonski za 13%.

U uvjetima provođenja reorganizacije saobraćaja i primjene novog načina poslovanja, saobraćajne organizacije svoje napore treba naročito da usmjere na bolje korištenje postojećih sredstava i na što racionalniju eksploataciju suvremene opreme nabavljene u prethodnim godinama.

Investicije za razvoj saobraćaja koje će u 1962. godini iznositi oko 175 milijardi dinara, odnosno 23% više nego u 1961. godini, poslužit će da joj izgradnji saobraćajne mreže, proširivanju voznog i plovnog parka, a naročito rekonstrukciji i modernizaciji postojećih saobraćajnih kapaciteta, da bi se time u cijelom saobraćaju postiglo punije i racionalnije iskorištavanje svih raspoloživih osnovnih sredstava. U ovim rekonstrukcijama naročito mjesto zauzima proširivanje velikih željezničkih čvorova i modernizacija signalno-sigurnosnih postrojenja željezničkog saobraćaja, radi povećanja brzine i sugurnosti transporta i bolje eksploatacije Diesel—lokomotiva. Osim toga, predviđa se nabavka opreme za potpuniju mehanizaciju istovara, utovara i pretovara robe u svim granama saobraćaja, i proširivanje i modernizacija telegrafsko-telefonskih uređaja.

4. Na području trgovinske djelatnosti potrebno je ubrzano nastaviti širenje maloprodajnih kapaciteta i modernizirranje trgovinske mreže na malo, prevazilazeći sadašnju iscjepkanost i usitnjenost trgovinskih radnji, da bi se poboljšala efikasnost i ekonomičnost njihovog poslovanja i na viši nivo podiglo pružanje trgovinskih usluga. Trgovinske organizacije će radi toga pojačati svoja ulaganja u osnovne i obrtne fondove. Ova ulaganja treba da budu praćena odgovarajućim ulaganjima zadružnih organizacija koje se bave trgovinskom djelatnošću, kao i razmjernim ulaganjem sredstava iz investicionih fondova političkoteritorijalnih jedinica.

Uvećanim ulaganjima ugostiteljskih privrednih organizacija i društvenih investicionih fondova treba postići uspješniji razvoj ugostiteljstva i turizma i širenje i modernizaciju njihovih kapaciteta. Pri tome je potrebno posebnu pažnju pokloniti razvoju inozemnog turizma, radi povećanja inozemnog turističkog prometa i turističkog deviznog priliva. U tu svrhu u 1962. godini završit će se prije započeta izgradnja ekonomičnih ugostiteljskih objekata u turističkim mjestima, uz učešće Općeg investicionog fonda.

5. Većim ulaganjima u razvoj servisa i radionica za vršenje zanatskih usluga potrebno je ubrzati modernizaciju pružanja svih vrsta usluga, naročito u velikim gradovima i većim industrijskim naseljima. Uporedo sa uvećanim ulaganjima narodnih odbora i zanatskih privrednih organizacija, treba nastojati da industrijska poduzeća, sa svoje strane, osnivaju servise za popravak i održavanje proizvodnih sredstava i trajnih potrošnih dobara koja ona proizvode, odnosno da trgovinske organizacije osnivaju takve servise za proizvode koje uvoze. Radi stvaranja materijalnih uvjeta za otvaranje servisa nadležni organi u općinama poduzimat će mjere kojima će se osiguravati poslovne prostorije za uslužne zanatske djelatnosti.

Radi ubrzanja razvoja zanatstva potrebno je, osim toga, izvršiti izmjene postojećih propisa o zanatskoj djelatnosti, koji koče taj razvoj.

ČETVRTI DIO

MJERE ZA IZVRŠAVANJE PLANA I REZIM FONDOVA

Glava XII

MJERE ZA IZVRŠAVANJE PLANA

1. Da bi se omogućilo dalje usavršavanje privrednog sistema i što dosljednije ostvarivanje njegovih principa, potrebno je:

1) da nadležni organi, na osnovu završnih računa privrednih organizacija za 1961. godinu i drugih podataka statistike i evidencije o privrednim kretanjima, izvrše analizu učinka instrumenata privrednog sistema i ostalih mjera privredne politike i njihovog utjecaja na efikasno razvijanje proizvodnje i produktivnosti rada, na primjenjivanje racionalnih kriterija u raspodjeli dohotka privrednih organizacija, kao i njihovog utjecaja na poboljšavanje i podsticanje ekonomičnosti i efikasnosti u privređivanju i na uspostavljanje stabilnijih odnosa na tržištu; da na osnovu takvih analiza i provjeravanja predlože mjere koje bi imale za svrhu dalje razvijanje i usavršavanje privrednog sistema, ujednačavanje položaja privrednih organizacija, usavršavanje kriterija za raspodjelu dohotka između privrednih organizacija i zajednice, kao i za dosljednije primjenjivanje principa raspodjele prema radu;

2) da se, u okviru mjera i instrumenata privrednog sistema, kao i bankarskog i kreditnog mehanizma, omogući aktivnija uloga narodnih republika i njihov utjecaj na politiku privrednog razvoja i rješavanje privrednih problema na njihovom teritoriju;

3) da se privredne organizacije, narodni odbori i ostali organi dosljedno brinu o primjeni Zakona o sredstvima privrednih organizacija i preporuka koje sadrži rezolucija Savezne narodne skupštine o poslovanju privrednih organizacija prilikom raspodjele čistog prihoda, vodeći računa o usklađivanju odnosa između porasta proizvodnje, produktivnosti rada, osobnih dohodaka i fondova privrednih organizacija, sa težnjom da se učvrsti i dosljednije primjenjuje princip nagrađivanja prema radu;

4) da Savezno izvršno vijeće u toku 1962. godine razmotri problem revalorizacije osnovnih sredstava i ispravke režima amortizacije i druge mjere, sa svrhom da se stvore ujednačeniji uvjeti za poslovanje privrednih organizacija, i da u tu svrhu donese odnosno predloži donošenje potrebnih propisa.

2. Da bi se kreditna politika i kreditni mehanizam što efikasnije koristili za ostvarivanje osnovnih proporcija ovog plana i za osiguranje predviđenog razvoja proizvodnje i prometa, potrebno je:

1) da nadležni organi razmotre i poduzmu mjere kojima bi se odstranile pojave prekomjernog i nelikvidnog zaduživanja i kreditiranja između privrednih organizacija i drugih organa, kao i između samih privrednih organizacija; da se u tu svrhu iskoriste postojeći rezervni fondovi i druga aktiva i fondovi privrednih organizacija, samostalnih ustanova i budžetskih organa, kao i posebni krediti banaka, da u tu svrhu Savezno izvršno vijeće donese odnosno predloži donošenje odgovarajućih propisa, i na osnovu tih propisa izda potrebna uputstva za rad banaka i ostalih organa;

2) da se donesu propisi kojima bi se pojačala financijska disciplina u raspolaganju društvenim sredstvima, osiguralo da se potrošnja pojedinih organa kreće u granicama raspoloživih sredstava, i na taj način ubuduće spriječile pojave nelikvidnosti sredstava u privredi;

3) da nadležni organi poklone pažnju jačanju svih oblika društvene kontrole, a naročito Službe društvenog knjigovodstva;

4) da svi organi iz čijih se fondova investira u osnovna sredstva, osiguraju i odgovarajuća ulaganja u obrtna sredstva;

5) da se sve banke prilikom odobravanja kredita rukovode odredbama ovog plana o kreditnoj politici, i smjernicama i uputstvima koje Savezno izvršno vijeće i ostali organi budu izdali u svrhu provođenja ovog plana;

6) da se, na osnovu rasporeda bankarskih sredstava i depozita po kreditnoj bilanci, osigura aktivnija uloga komunalnih, republičkih i specijaliziranih banaka u mobilizaciji raspoloživih novčanih sredstava i kreditiranju privrede; da se, s obzirom na značajnu ulogu poslovne aktivnosti komunalnih banaka, osigura njihovo organizaciono učvršćivanje i jačanje sposobnim rukovodećim i drugim kadrovima.

3. Radi stvaranja povoljnijih uvjeta za razvoj proizvodnje prema proporcijama ovog plana, potrebno je:

1) da nadležni organi razmotre i poduzmu mjere kojima bi se normalizirala dinamika proizvodnje ugljena i njegova isporuka velikim potrošačima, i da u tu svrhu donesu odgovarajuće propise i uputstva u pogledu režima cijena i ugovaranja;

2) da nadležni organi utvrde na duži rok režim financiranja istraživanja i otvaranja naftnih polja, radi osiguranja porasta proizvodnje prema smjernicama Petogodišnjeg plana;

3) u svrhu podsticanja poduzeća mašinogradnje i elektroindustrije na brže i efikasnije osvajanje proizvodnje koja je zasnovana na licencnim ugovorima i uvozu dijelova, propisati mjere kojima bi se prodaja deviza za ove svrhe vršila preko banaka, na osnovu ugovora koji bi predviđao obaveze privrednih organizacija u pogledu osvajanja proizvodnje i smanjenja uvoza;

4) da se razmotre uvjeti i okviri za trajnije rješenje pitanja plasmana i kreditiranja serijske opreme;

5) da se razmotri učinak privremenih carinskih tarifa i ispita da li carinske stope odgovaraju odnosu između cijena domaćih i cijena uvoznih proizvoda; da se razmotre i provedu potrebni ispravci u instrumentima koji reguliraju vanjsku trgovinu, u skladu sa postavljenim programom izmjena u vanjskotrgovinskom i deviznom režimu, a sa svrhom da se osiguraju odgovarajući uvjeti za plasman na stranim tržištima, i na taj način omogući normalni razvoj proizvodnje odgovarajućih privrednih grana;

6) da bi se omogućila povećana proizvodnja i izvoz rezane građe, da se dogovorno utvrde kontingenti sječe i izvoza po narodnim republikama za rezanu građu četinara, a da se također razmotri i davanje olakšica u raspodjeli ukupnog prihoda šumsko-privrednih organizacija, radi osiguranja sredstava za proširivanje radova na jačanju fonda četinarskog drveta.

4. U svrhu unapređivanja proizvodnje u poljoprivredi i popravljanja položaja poljoprivrednih organizacija, potrebno je:

1) da se stvaranjem povoljnijih i usklađenijih odnosa između cijena poljoprivrednih proizvoda i cijena onih proizvoda koje poljoprivreda koristi u procesu reprodukcije, a i drugim mjerama privredne politike, prouzrokuje jačanje ekonomskog položaja poljoprivrednih organizacija i uspostavljanje uvjeta koji bi omogućili i podsticali povećanje proizvodnje, racionalno privređivanje, interes za znatnija ulaganja u poljoprivredu i stimulativnije nagrađivanje u poljoprivrednim organizacijama;

2) da nadležni organi, u duhu odredaba ovog plana, i uz korištenje odgovarajućih kredita za te svrhe, poduzmu mjere kojima bi se omogućilo povećanje površina socijalističkih poljoprivrednih organizacija i njihovo bolje opremanje;

3) da se odobravanje investicionih kredita iz društvenih fondova vrši na osnovu svestrano sagledanih i proučenih investicionih zahtjeva poljoprivrednih organizacija koji osiguravaju porast proizvodnje i odgovarajući ekonomski efekt ulaganja, kao i jačanje proizvodnje određenih proizvoda u skladu sa smjernicama ovog plana;

4) da banke prilikom odobravanja zajmova za izgradnju objekata namijenjenih proizvodnji u svrhu snabdijevanja lokalnih tržišta poljoprivrednim proizvodima i prerađevinama, do najveće moguće mjere koriste i učešće društvenih investicionih fondova narodnih odbora, kao i fondova trgovinskih, industrijskih i drugih organizacija koje će biti neposredno zainteresirane za proizvodnju, preradu i skladištenje ovih proizvoda i za trgovinu njima;

5) da se u 1962. godini poljoprivrednim organizacijama odgodi plaćanje dospjelih anuiteta po investicionim zajmovima kao i otplata kredita za pokriće gubitaka.

5. Da bi se omogućilo ostvarivanje predviđenog opsega izvoza i održavanja uvoza u predviđenim proporcijama, a i da bi se omogućilo skladnije regionalno kretanje vanjskotrgovinske razmjene, potrebno je:

1) da privredne organizacije koriste svoje fondove za investicije koje bi pridonijele modernizaciji proizvodnje i sniženju troškova u svrhu stvaranja povoljnijih uvjeta za plasman na stranom tržištu; da banke i organi koji raspolažu društvenim investicionim fondovima potpomažu takvu orijentaciju povoljnim kreditima;

2) da Savezno izvršno vijeće razmotri i provede izmjene u carinskoj tarifi i izvoznim instrumentima u slučajevima kad se za tim ukaže opravdana potreba;

3) da Savezno izvršno vijeće razmotri i provede potrebne izmjene u režimu koji vrijedi za uvoz odnosno izvoz pojedinih kategorija robe, da bi se osigurao predviđeni volumen i struktura vanjskotrgovinske razmjene i odgovarajuće regionalno usmjeravanje u duhu ugovora sa drugim zemljama;

4) da privredne organizacije koje učestvuju u vanjskotrgovinskoj razmjeni osiguraju u okviru svojih komora bolju suradnju i povezivanje, u svrhu unapređivanja vanjskotrgovinske razmjene;

5) da nadležni državni organi, komore i vanjskotrgovinske organizacije poduzmu mjere za usavršavanje organizacije poduzeća vanjske trgovine i njihovih predstavništava u inozemstvu;

6) da se pojačaju mjere društvenog nadzora i kontrole poslovanja vanjskotrgovinskih organizacija.

6. Da bi se investiciona politika uskladila sa stanjem koje je stvoreno provedenim izmjenama u privrednom sistemu, potrebno je:

1) da nadležni savezni organi, na osnovu analize učinka privrednog sistema na ekonomiku grana i osnivanje investicionih fondova u novim uvjetima poslovanja, razmotre mogućnosti financiranja investicija predviđenih Petogodišnjim planom, i na toj osnovi utvrde orijentaciju za strukturu investicija iz Općeg investicionog fonda za cio petogodišnji period; da na osnovu toga Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka izrade dinamički raspored investicija po osnovnim objektima odnosno namjenama koje one financiraju;

2) da i ostali nosioci investicionih fondova razmotre politiku investiranja iz sredstava koja im stoje na raspolaganju u skladu sa ciljevima Petogodišnjeg plana;

3) da narodne republike, kotari i općine u orijentaciji trošenja svojih investicionih fondova, vode računa i o onim djelatnostima i namjenama koje Opći investicioni fond, s obzirom na karakter i količinu svojih sredstava, neće više kreditirati, ili će kreditirati samo u izuzetnim slučajevima.

Glava XIII

INVESTICIJE I FONDOVI

I. Upotreba sredstava fondova

1. Opći investicioni fond, fondovi za kreditiranje stambene izgradnje i društveni fondovi za školstvo mogu u 1962. godini trošiti, osim sredstava iz prijašnjih godina, još i sredstva ostvarena u toj godini u punom iznosu, a društveni investicioni fondovi narodnih republika, kotara i općina — samo ako se upotrebljavaju za davanje kredita privrednim organizacijama za obrtna sredstva.

U punom iznosu mogu se trošiti i dotacije dane fondovima u 1962. godini, kao i anuiteti koji se uplaćuju u društvene investicione fondove političkoteritorijalnih jedinica kao otplate investicionih zajmova danih iz sredstava federacije.

Sredstva koja privredne organizacije uplaćuju u 1962. godini u vidu doprinosa društvenim investicionim fondovima po završnim računima za 1961. godinu, ne smatraju se tekućim prilivom tih fondova, te se mogu u 1962. godini trošiti u punom iznosu.

2. Sredstva društvenih investicionih fondova ostvarena u toku prijašnjih godina, mogu se upotrebljavati za davanje zajmova za investicije u osnovna sredstva najviše do 65%, a za formiranje obrtnih sredstava može se koristiti najmanje 35% od ukupnog iznosa tih sredstava.

Savezno izvršno vijeće može propisati da su i privredne organizacije, banke, osiguravajući zavodi, samostalne ustanove i drugi dužni, kad troše sredstva svojih fondova za investicije u osnovna sredstva, istovremeno upotrijebiti za obrtna sredstva odgovarajući iznos ili ga izdvojiti kao rezervu koju u toku godine mogu koristiti kao obrtna sredstva.

Odredbe stava 1. ove tačke ne odnose se na:

1) sredstva Općeg investicionog fonda i republičkih investicionih fondova;

2) sredstva društvenih investicionih fondova koja se daju za učestvovanje u troškovima investicija ili za garantne iznose zajmova odobrenih iz Općeg investicionog fonda;

3) sredstva dotacija koja društveni investicioni fondovi dobivaju od federacije.

3. Željeznička transportna poduzeća mogu koristiti do 65% od sredstava čistog prihoda ostvarenog u 1962. godini, po odbitku dijela upotrijebljenog za osobne dohotke radnika, za povećanje svojih poslovnih fondova radi financiranja investicija u toj godini.

4. U sredstvima doprinosa za socijalno osiguranje određenim po općim stopama za socijalno osiguranje, sadržana su i sredstva doprinosa za zaposlenje radnika — po jedinstvenoj stopi, koja se utvrđuje sa 0,4% od osobnih dohodaka radnika.

II. Opći investicioni fond

1. Sredstva Općeg investicionog fonda formiraju se:

1) od prihoda od doprinosa iz dohotka privrednih organizacija koji pripada federaciji — do visine od 48,3%;

2) od prihoda od doprinosa na izvanredni prihod — do visine od 46,3%;

3) od prihoda od kamata na kredite i zajmove za obrtna sredstva u iznosu od 9,3 milijarde dinara;

4) od prihoda od stranih sredstava obračunatih po obračunskom tečaju, koji budu ostvareni 1962. godine, a potječu od zajmova i drugih inozemnih aranžmana, namijenjenih za financiranje investicija;

5) od drugih prihoda koji po saveznim propisima pripadaju Općem investicionom fondu.

2. Sredstva Općeg investicionog fonda upotrijebit će se:

1) za investicije u osnovna sredstva 384.000 milijuna dinara, i to:

	u milijunima dinara
a) u oblasti industrije i rudarstva	200.000
— vojna industrija	3.000
b) u oblasti poljoprivrede	75.000
c) u oblasti šumarstva	2.000
d) u oblasti građevinarstva	4.000
e) u oblasti saobraćaja	66.000
f) u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma	3.500
g) za ostale investicije	23.500
h) za proizvodnju za izvoz	10.000

2) za davanje zajmova za obrtna sredstva ukupno 60.000 milijuna dinara;

3) za potrebe Jugoslavenske banke za vanjsku trgovinu, radi kreditiranja poslova izvoza 59.000 milijuna dinara.

3. Ako odredbama ovog plana nije određeno drugačije, Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka upotrijebit će sredstva iz tačke 2. ovog odjeljka:

1) za izvršavanje svojih obaveza po prije zaključenim ugovorima o zajmovima iz sredstava Općeg investicionog fonda;

2) za odobravanje novih zajmova za rekonstrukcije, dovršavanje i izgrađivanje novih objekata prvenstveno onim zajmotražiocima čija investiciona izgradnja odgovara osnovnim pravcima privrednog razvoja u 1962. i idućim godinama.

4. Po prethodnoj suglasnosti Saveznog izvršnog vijeća, Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka mogu neiskorištena sredstva Općeg investicionog fonda, određena ovim planom za investicije u pojedinim oblastima i granama odnosno za pojedine namjene, upotrijebiti za investicije određene za druge oblasti i grane odnosno za druge namjene predviđene ovim planom.

5. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da utvrdi smjernice i okvire do kojih banke koje odobravaju investicione zajmove iz sredstava federacije, mogu ugovarati investicione zajmove sa investitorima za pojedine namjene suglasno Društvenom planu privrednog razvoja Jugoslavije od 1961. do 1965. godine.

6. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za investicije u oblasti industrije i rudarstva upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka:

1) za izvršavanje svojih obaveza po već zaključenim zajmovima iz prijašnjih godina;

2) za davanje novih zajmova, i to u granama: crne metalurgije, ugljena koji će osigurati predviđeni razvitak crne metalurgije, zatim nafte — naročito za otvaranje naftnih i plinskih polja, nemetala — za izgradnju cementara, kemijske industrije, obojene metalurgije i elektroprivrede — naročito za izgradnju dalekovoda i trafostanica od 220 KV;

3) za izvršavanje obaveza po zajamčenim investicijama na teritoriju NR Makedonije, NR Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti;

4) za rekonstrukciju i adaptaciju proizvodnih kapaciteta u svrhu poboljšanja proizvodnje namijenjene izvozu.

7. Predviđena sredstva Općeg investicionog fonda upotrijebit će Jugoslavenska poljoprivredna banka prvenstveno, i to:

1) iznos od 8.000 milijuna dinara za melioracione radove određene Zakonom o financiranju izgradnje hidrosistema Dunav—Tisa—Dunav, a iznos od 2.000 milijuna dinara za melioracione radove određene Zakonom o financiranju melioracionih radova u NR Makedoniji i za vodoprivredne radove u okviru zajamčenih investicija na teritoriju NR Makedonije;

2) iznos od 2.700 milijuna dinara za hidromeliorac ione radove, agromelioracije i druge investicije u poljoprivredi na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti;

3) iznos od 300 milijuna dinara za investicije u poljoprivredi na teritoriju NR Crne Gore;

4) iznos od 61.000 milijuna dinara za izvršavanje obaveza po zahtjevima iz prijašnjih godina i za davanje novih zajmova, prvenstveno za opremanje društvenih gospodarstava za proizvodnju određenih proizvoda, za proširivanje površina društvenih gospodarstava, za njihovo uređivanje i opremanje, za nabavku mehanizacije radi što efikasnije proizvodnje na vlastitim gospodarstvima i što šire kooperacije sa individualnim proizvođačima, kao i za druge namjene utvrđene ovim planom.

Jugoslavenska poljoprivredna banka može postojeće kredite po kojima financiranje još nije otpočelo, uskladiti u pogledu njihove namjene sa naprijed naznačenim smjernicama.

8. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za investicije u oblasti šumarstva upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka:

1) za izvršavanje obaveza po prije zaključenim ugovorima i za nove zajmove — 1.900 milijuna dinara;

2) za dotaciju društvenom investicionom fondu NR Makedonije — 100 milijuna dinara.

9. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za investicije u oblasti građevinarstva upotrijebit će se za kreditiranje nabavke građevinske mehanizacije.

10. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za investicije u oblasti saobraćaja upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka: za izgradnju novih i normalizaciju postojećih željezničkih pruga i čvorova; za izgradnju novih luka, pristaništa, putova, aerodroma i drugih saobraćajnih objekata od općejugoslavenskog značaja; za nabavku vozila željezničkog i cestovnog saobraćaja, i plovnih sredstava pomorskog, riječnog i jezerskog saobraćaja; za signalno-sigurnosne uređaje u željezničkom saobraćaju i za pretovarnu mehanizaciju; za izgradnju objekata i nabavku opreme mjesne i međumjesne telefonije, telegrafije i radio-veza; za studije i projekte u saobraćaju.

U okviru financiranja izgradnje objekata iz stava 1. ove tačke Jugoslavenska investiciona banka osigurat će iznos od 5.000 milijuna dinara za izgradnju Auto-puta »Bratstvo-jedinstvo« na teritoriju NR Makedonije; iznos od 3.300 milijuna dinara za izgradnju putova i pomorskih luka na teritoriju NR Crne Gore i iznos od 2.500 milijuna dinara za izgradnju putova i pruga na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti.

11. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za investicije u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za izvršavanje već stvorenih obaveza.

12. Sredstva predviđena u tački 2 pod 1) odredbe g) ovog odjeljka Jugoslavenska investiciona banka upotrijebit će:

1) za unapređivanje razvitka privredno nerazvijenih područja u iznosu od 20.000 milijuna dinara za rekonstrukcije i proširenja kao i za izgradnju novih prvenstveno industrijskih objekata u tim područjima;

2) za financiranje investicija u naučnoistraživačkoj djelatnosti — u iznosu od 1.500 milijuna dinara;

3) za financiranje investicija za izgradnju televizijske mreže — u iznosu od 2.000 milijuna dinara.

13. Do donošenja zakona o fondu za financiranje investicija u privredno nerazvijenim područjima, ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese potanje propise o korištenju sredstava utvrđenih ovim planom za unapređivanje razvitka privredno nerazvijenih područja.

14. Zajamčene investicije predviđene ovim planom i drugi nezavršeni investicioni objekti za koje su sklopljeni ugovori o zajmu do kraja 1960. godine na teritorijama NR Makedonije, NR Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti finansirat će se u 1962. godini iz sredstava Općeg investicionog fonda pod uvjetima koji su vrijedili za financiranje ovih investicija u 1960. godini.

15. Anuiteti na iznose zaključenih zajmova koji su odobreni iz sredstava federacije i Općeg investicionog fonda na teritorijima NR Makedonije i Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti od početka 1953. do kraja 1960. godine, uplaćivat će se u društvene investicione fondove NR Makedonije i NR Crne Gore i Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti do konačne isplate tih zajmova.

16. Sredstva Općeg investicionog fonda predviđena za zajmove za obrtna sredstva privrednih organizacija, davat će Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka zajmotražiocima čija su osnovna sredstva financirana iz sredstava Općeg investicionog fonda u cjelini ili djelomično. Ovi zajmovi davat će se i zajmotražiocima kojima su odobreni zajmovi za osnovna sredstva iz dotacija Općeg investicionog fonda društvenim investicionim fondovima političkoteritorijalnih jedinica.

Savezni Državni sekretarijat za poslove financija izvršit će raspodjelu sredstava predviđenih u tački 2. pod 2) ovog odjeljka, koja će Jugoslavenska investiciona banka odnosno Jugoslavenska poljoprivredna banka upotrijebiti za svrhe iz stava 1. ove tačke.

17. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može propisati potanje smjernice za korištenje sredstava Općeg investicionog fonda, a izuzetno i odrediti pojedine važnije objekte u okviru oblasti, grana i namjena za koje će Jugoslavenska investiciona banka i Jugoslavenska poljoprivredna banka osigurati sredstva za davanje investicionih zajmova.

Savezno izvršno vijeće, ili organ koji ono ovlasti, može propisati pojednostavnjen postupak za korištenje sredstava iz dijela II tačka 2. ove glave, namijenjenih za izgradnju komunikacija i nabavku opreme za šumsku proizvodnju, a u svrhu izvršenja povećanog plana proizvodnje i izvoza rezane četinarske građe.

Glava XIV

MJERE KREDITNE POLITIKE

Da bi se kreditna politika i kreditni mehanizam što efikasnije koristili za ostvarenje osnovnih proporcija ovog plana i za osiguranje privrednog razvoja, proizvodnje i prometa, predviđaju se slijedeće mjere kreditne politike:

1. Ukupni porast obrtnih sredstava privrede u 1962. godini treba da dostigne visinu razmjernu porastu društvenog bruto proizvoda predviđenog ovim planom.

Ovaj porast treba financirati prvenstveno iz sredstava privrednih organizacija, sredstava društvenih investicionih fondova i bankarskih kredita do visine od 191 milijarde dinara.

2. Sredstva za povećani opseg potrošačkih kredita u 1962. godini osigurat će Narodna banka. Savezno izvršno vijeće može propisati da u financiranju ovih kredita učestvuju i komunalne banke svojim bankarskim sredstvima i odrediti visinu toga učešća.

3. U svrhu održavanja stabilnih odnosa na tržištu, banke treba svojom kreditnom politikom da osiguraju da se predviđeno povećanje ukupnih bankarskih kredita ostvaruje u skladu sa dinamikom razvoja proizvodnje i prometa.

4. U provođenju kreditne politike u 1962. godini poslovne banke treba da se rukovode načelom, da prvenstvo u dobivanju bankarskih kredita imaju one privredne organizacije koje racionalno koriste svoja sredstva i koje kod rasporeda trošenja vlastitih

sredstava osiguravaju i odgovarajuća ulaganja u obrtne fondove.

Posebni prioritet u dodjeljivanju bankarskih kredita u 1962. godini poslovne banke treba da osiguraju onim privrednim organizacijama koje povećavaju proizvodnju za izvoz.

5. Bankarska sredstva iz člana 19. Zakona o kreditnim i drugim bankarskim poslovima poslovne banke ne mogu u 1962. godini koristiti za financiranje investicija u osnovna sredstva, osim sredstava koja osiguraju putem obveznica i oročenih depozita.

Osim sredstava iz prethodnog stava, komunalne banke mogu za financiranje investicija u osnovna sredstva koristiti i do 20% uloga na štednju i matematičkih premijskih rezervi osiguranja života.

6. U svrhu daljeg usavršavanja kreditnog sistema i stvaranja boljih uvjeta za uspješnije provođenje kreditne politike u 1962. godini prenijet će se na komunalne i druge poslovne banke određena sredstva iz centralnih depozita kod Narodne banke.

Savezno izvršno vijeće odredit će koji će se centralni depoziti i na koje banke prenijeti u smislu odredbe prethodnog stava.

Propisima Saveznog izvršnog vijeća može se odrediti da se sredstva iz prethodnog stava u cjelini ili djelomično prvenstveno upotrijebe za otplatu kredita koje su komunalne i druge poslovne banke dobile od Narodne banke.

7. Kreditnim bilancama i mjerama kreditne politike komunalnih banaka treba osigurati da se:

a) na najsvrsishodniji način upotrijebe sva sredstva na području komuna za potrebe privrede i da se osigura njihovo najekonomičnije korištenje i brže obrtanje;

b) trošenje tih sredstava vrši u skladu s osnovnim ciljevima ekonomske politike, utvrđene u društvenim planovima;

c) što dosljednije ostvari princip samofinanciranja obrtnih potreba privrede.

8. U svrhu potpunijeg uključivanja republičkih banaka u kreditiranje privrednog razvoja, prenijet će se na ove banke određeni krediti što ih komunalne banke koriste kod Narodne banke i specijaliziranih banaka.

Savezno izvršno vijeće odredit će koji će se krediti iz prethodnog stava prenijeti na republičke banke.

Društvenim planovima narodnih republika može se za 1962. godinu propisati posebna obavezna rezerva komunalnih banaka kod republičkih banaka u visini do 5% od iznosa svih sredstava komunalnih banaka.

9. Kreditnim bilancama i mjerama kreditne politike republičkih banaka treba nastojati da se:

a) vrši prelijevanje i usmjeravanje sredstava unutar republike, u svrhu izvršenja zadataka postavljenih republičkim društvenim planom;

b) osigurava provođenje smjernica opće kreditne politike u pogledu usmjeravanja centralnih sredstava u one namjene, odnosno oblasti i grane privrede kojima je ovim planom dan određeni prioritet, i

c) osigura kreditiranje potreba u obrtnim sredstvima u zaostalim područjima, uz korištenje kako prenesenih sredstava iz centralnih izvora, tako i ostalih sredstava kojima raspolažu ove banke.

10. Specijalizirane banke donijet će svoje kreditne bilance sugiasno kreditnoj politici predviđenoj ovim planom.

11. U okviru povećanja bankarskih kredita iz tačke 1. ove glave, Narodna banka treba da osigura kredite:

a) za ulaganja u obrtne fondove određenih postojećih kapaciteta bazičnih grana industrije;

b) za ulaganja u obrtne fondove industrije na teritoriju NR Makedonije, NR Crne Gore i na području Autonomne Kosovsko-Metohijske Oblasti po uvjetima koje propiše Savezno izvršno vijeće;

c) za ulaganja u obrtne fondove privrednih organizacija iz oblasti poljoprivrede;

d) za dodatno financiranje izvozno-uvoznih poslova;

e) za dodatno financiranje otkupa pšenice, kukuruza, šećerne repe, uljarica, krumpira, riže i duhana.

Okviri kredita za pojedine namjene iz prethodnog stava utvrdit će se općom kreditnom bilancom.

12. Osim kredita iz prethodne tačke, Narodna banka osigurat će posebne kredite:

1) Direkciji za sirovine i Direkciji za prehranu — u vezi sa njihovim poslovanjem sa državnim materijalnim rezervama;

2) za privremene zajmove u toku godine za pokriće rashoda federacije uslijed neravnomjernog pritjecanja prihoda saveznog budžeta, čiju visinu utvrđuje Savezno izvršno vijeće;

3) federaciji — za pokriće deficita Općeg investicionog fonda u 1962. godini — do iznosa od Dinara 75,6 milijardi.

13. U svrhu usmjeravanja kredita suglasno postavkama ovog plana, ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće, da u 1962. godini za pojedine vrste kredita može propisati stopu kamata koja je niža od stope po kojoj poslovne banke plaćaju kamate na sredstva dobivena od druge banke za davanje te vrste kredita ili koja je ravna toj kamatnoj stopi.

14. Savezno izvršno vijeće, ili organ koji ono ovlasti, može, ako to budu zahtijevala privredna kretanja u toku godine, mijenjati visinu ukupnih iznosa i raspored bankarskih kredita što ih predvida ovaj plan.

15. U skladu s odredbama i smjernicama ovog plana, Savezno izvršno vijeće, na prijedlog Narodne banke, donosi opću kreditnu bilancu.

Glava XV

SAVEZNI BUDŽET

Ukupni rashodi saveznog budžeta za 1962. godinu iznose 634.695 milijuna dinara.

Od ukupnih saveznih prihoda saveznom budžetu pripada:

1) 100,0% od poreza na promet koji pripada federaciji;

2) 100,0% od općeg poreza na promet;

3) 59,7% od doprinosa iz dohotka privrednih organizacija koji pripada federaciji;

4) 59,7% od doprinosa na izvanredni prihod privrednih organizacija;

5) 100,0% od saveznog učešća u zajedničkim prihodima federacije, narodnih republika i narodnih odbora;

6) drugi prihodi predviđeni saveznim budžetom.

Budžetska rezerva saveznog budžeta iznosi 10.000 milijuna dinara.

Glava XVI

NERASPOREĐENA SREDSTVA I REZERVE

1. Formiranje obaveznih rezervi u 1962. godini, u smislu člana 3. Zakona o ustanovljenju obaveznih rezervi fondova, izvršit će se po stopi od 10% od osnovice iz člana 4. tog zakona.

Najviša stopa za formiranje posebnih obaveznih rezervi, koje propisuju narodne republike u smislu člana 6a. Zakona o ustanovljenju obaveznih rezervi fondova — iznosi u 1962. godini 5%.

Opći investicioni fond i društveni fondovi za školstvo u 1962. godini ne ustanovljavaju obavezne rezerve po st. 1. i 2. ove tačke.

2. Sredstva obaveznih rezervi fondova, osim obaveznih rezervi fondova privrednih organizacija, koja su izdvojena u 1961. godini, mogu se u 1962. godini trošiti.

3. Narodne republike, autonomne jedinice, kotari i općine dužni su od prihoda koji im pripadaju po Zakonu o budžetima i financiranju samostalnih ustanova, a koje ostvare u 1962. godini, izdvajati 10% kao posebnu budžetsku rezervu, koja se ne može trošiti u 1962. godini.

Političkoteritorijalne jedinice izdvajat će posebnu rezervu iz stava 1. ove tačke samo od dijela prihoda koji služi za podmirivanje njihovih potreba koje se financiraju iz budžeta ili na osnovu financijskih programa i posebnih računa, a od dijela prihoda koji daju kao dotacije drugim političkoteritorijalnim jedinicama i fondovima neće izdvajati ovu rezervu.

Iz dotacija danih budžetima političkoteritorijalnih jedinica iz sredstava federacije, neće se izdvajati posebna budžetska rezerva iz stava 1. ove tačke.

Sredstva posebne budžetske rezerve utvrđena završnim računom o izvršenju budžeta političkoteritorijalne jedinice za 1962. godinu unijet će se u rezervni fond političkoteritorijalne jedinice.

Ovlašćuju se narodne republike, da, izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, mogu pojedinim političkoteritorijalnim jedinicama dopustiti korištenje izdvojenih sredstava njihove posebne budžetske rezerve, s tim da ukupni iznos tako korištenih sredstava ne može premašiti 20% od ukupnog iznosa formirane posebne budžetske rezerve svih političkoteritorijalnih jedinica na teritoriju narodne republike.

Sredstva posebne budžetske rezerve utvrđena završnim računom o izvršenju budžeta političkoteritorijalne jedinice za 1961. godinu, koja su izdvojena po odredbama glave XX Saveznog društvenog plana za 1961. godinu, mogu se u 1962. godini trošiti.

4. Od svih ovim planom neraspoređenih prihoda federacije i sredstava ostvarenih preko iznosa potrebnog za pokriće planiranih rashoda saveznog budžeta i saveznih fondova formiraju se privredne rezerve federacije.

Sredstva iz stava 1. ove tačke Savezno izvršno vijeće može upotrijebiti za izvršavanje zadataka predviđenih ovim planom, a na osnovu posebnih odluka Savezne narodne skupštine.

Glava XVII

MJERE ZA REGULIRANJE TRŽIŠTA

1. Savezno izvršno vijeće odnosno organ koji ono ovlasti može:

1) određivati prodajne cijene i način formiranja cijena proizvoda i usluga;

2) donositi propise o evidenciji i kontroli cijena određenih proizvoda i usluga;

3) donositi propise o usklađivanju saobraćajnih tarifa i redova vožnje;

4) ograničavati nivo cijena i tarifa komunalne privrede, taksa i poreza na promet koje propisuju političkoteritorijalne jedinice, a koji utječu na troškove poslovanja privrednih organizacija ili na životni standard radnika i službenika;

5) propisivati pri izvozu robe i usluga oslobađanje od obaveza prema društvenoj zajednici.

2. Do donošenja posebnih saveznih zakona, Savezno izvršno vijeće može vršiti izmjene i dopune postojeće uredbe o reguliranju robnog i platnog prometa sa inozemstvom. Ove izmjene i dopune Savezno izvršno vijeće podnijet će naknadno na potvrdu Saveznoj narodnoj skupštini.

Glava XVIII

ZAVRŠNE ODREDBE

1. Društveni planovi općina, kotara i narodnih republika treba da budu u skladu s ovim društvenim planom i da strukturom ulaganja i drugim mjerama za razvoj privrede, društvenog standarda i osobne potrošnje pridonesu svaki na svom području, ostvarivanju zadataka i predviđanja ovog plana.

Planovi privrednih organizacija treba da budu u skladu sa ciljevima i zadacima ovog društvenog plana i planova narodne republike, kotara i općine.

2. Savezni organi i organi narodnih republika, kotara i općina, u okviru nadležnosti određenih zakonskim propisima i odredbama ovog plana, poduzimat će one mjere koje bi pomogle i pridonijele što potpunijem ostvarivanju ciljeva i privredne politike utvrđenih ovim planom.

3. Savezna narodna skupština preporučuje komorama, savjetima grana i privrednim organizacijama da izvrše analizu zadataka ovog plana, kao i da razmotre metode i sredstva kojima bi se pridonijelo što uspješnijem ostvarivanju politike i ciljeva utvrđenih ovim planom, ostvarivanju predviđenog nivoa i strukture proizvodnje i opsega vanjskotrgovinske razmjene, snabdjevenosti domaćeg tržišta, održavanju predviđenog nivoa cijena, ostvarivanju postavljenih omjera u raspodjeli dohotka i kretanju osobnih dohodaka i sredstava fondova.

4. Ovaj društveni plan vrijedi od 1. siječnja 1962.